Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj

Žlibovčić, Renata

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:128:879562

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

POSLOVNI ODJEL

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ POSLOVNO UPRAVLJANJE

Renata Žlibovčić

POREZ NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Financije i bankarstvo

Mentor: Mr. sc. Željko Martišković, viši predavač

Matični broj studenta: 0619416008

Karlovac, 2018.

ZAHVALA

Zahvaljujem svojim kolegama te prijateljima koji su mi pružili podršku, svim profesorima i asistentima, ponajviše Andreji Primužak, sa studija Poslovnog upravljanja Veleučilišta u Karlovcu.

Posebno se zahvaljujem mr.sc. Željku Martiškoviću, svojem mentoru koji mi je još više približio poslovanje banaka kroz kolegij Financije i bankarstvo i omogućio mi da kroz svoj rad obradim područje Poreza na dohodak.

Zahvaljujem se svojim kćerima, koje su mi bile velika podrška u najtežim trenucima, koje su mi pomagale da uspješno privedem kraju svoj studij, svojim roditeljima, bratu i njegovoj obitelji.

SAŽETAK

Javne financije kao znanstvena disciplina podrazumijeva prikupljanje financijskim sredstava koja služe državi da bi osiguralo financiranje opće korisnih službi. To su potrebe koje sam pojedinac ne može sam podmiriti, već za njihovo funkcioniranje brine se država. To su potrebe školstva, obrazovanja, kulture, sigurnosti, socijale...

Da bi se prikupila sredstva za financiranje, država putem prikupljanja poreza, doprinosa, carina i drugih davanja, osigurava sredstva. Jedan od najizdašnijim instrumenata prikupljanja tih sredstava su porezi, koji predstavljaju oblik prisilnog davanja, bez izravne protučinidbe. Poreze dijelimo na državne poreze, koji čine porez na dodanu vrijednost, i porez na dobit, te zajednički porezi. Na prvom mjestu po izdašnosti ubiranja sredstava zajedničkih poreza je porez na dohodak. Koliko je neka zemlja razvijena, kolika je stopa zaposlenosti, razvijena svijest poreznih obveznika i provedba propisa, pokazuje nam udio poreza na dohodak u proračunima.

Ključne riječi: javne financije, porez, porez na dohodak, porezni obveznik, stope , dohodak od samostalne djelatnosti.

SUMMARY

Public finance as a science discipline implies collecting financial resources that serve the state to provide funding for general useful services. That might not be an individual I can not solve on their own, but the state is concerned for their functioning. That is the needs of education, education, culture.

In order to raise funds for funding, the state provides funds by collecting taxes, contributions, duties and other benefits. One of the most prominent means of collecting these assets is taxes, which represent the form of forced donation, without direct countermeasures. Taxes are divided into state taxes, which are value added tax, profit tax, and common taxes.

In the first place on the publishing of the collection of common tax resources is income tax. As far as some country is developed, how much is the employment rate, the developed taxpayer's awareness, and the implementation of regulations, shows us the share of income tax in the budgets.

Key words: public finances, tax, income tax, taxpayer, rates, income from self-employment.

Sadržaj:

1. UVOD 1

1.1. Predmet i cilj rada 1

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja 1

1.3. Sadržaj i struktura rada 1

2. POJAM JAVNIH FINANCIJA 3

2.1. Razvoj i predmet proučavanja javnih financija 4

2.2. Odnos financijskih znanosti i drugih znanosti 5

2.3. Financijske discipline i postojanje javnih financija 7

2.4. Zašto postoje javne financije ? 7

2.5. Temeljne funkcije javnih financija 9

2.6. Javne financije, odnos prema državi i metode istraživanja u javnim financijama 9

2.7. Javni prihodi i rashodi 11

3. POREZI 14

3.1. Povijest poreza 14

3.2. Klasifikacija poreza 15

3.3. Porezna načela 16

3.4. Učinci poreza 18

3.5. Porezni sustav 19

3.6. Karakteristike poreznog sustava Republike Hrvatske 20

4. POREZ NA DOHODAK 23

4.1. Karakteristike poreza na dohodak 23

4.2. Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj 24

4.3. Obveznici poreza na dohodak 26

4.4. Izvori poreza na dohodak, porezna osnovica i porezne stope 26

4.4.1. Utvrđivanje dohotka od nesamostalnog rada 27

4.4.2. Utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti 28

4.4.3. Utvrđivanje drugog dohotka 34

4.4.4. Utvrđivanje dohotka od imovine i imovinskih prava 34

4.4.5. Utvrđivanje dohotka od kapitala 34

4.4.6. Utvrđivanje dohotka od osiguranja 35

4.5. Primici koji se ne smatraju dohotkom 35
4.6. Primici na koje se ne plaća porez na dohodak..... 37
4.7. Utvrđivanje dohotka 40
4.8. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka 41
4.9. Godišnja porezna osnovica 43
4.10. Poseban postupak uređivanja godišnjeg poreza na dohodak..... 44
4.11. Udio poreza na dohodak u ukupnim prihodima državnog proračuna..... 45
5. PRIMJER OBRAČUNA POEZA NA DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI..... 47
6. ZAKLJUČAK 58
LITERATURA: 61
OSTALI IZVORI: 61
ZAKONI: 61
POPIS SHEMA: 62
POPIS TABLICA : 62
PRIKAZ OBRAZACA: 62

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Javne financije predstavlja znanstvenu disciplinu koja proučava instrumente, ciljeve i učinke prikupljanja javnih prihoda i njihovu raspodjelu.

Porez je najznačajniji prihod javnih prihoda. To je prisilni oblik prikupljanja financijskih sredstava.

Porez na dohodak je jedan od najznačajnijih i najizdašnijih poreza koji pune državni i lokalni proračun.

U primjeru će se izračunati porezno opterećenje obveznika samostalne djelatnosti, uzimajući u obzir sve primitke i izdatke koje obveznik ima za obavljanje djelatnosti i korištenje osobnih odbitaka i olakšica kod obračuna.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Kod izrade rada, uz stručnu literaturu, prof. Barbare i Božidara Jelčića i prof. Pere Jurkovića, korišteni je Zakon i Pravilnik poraza na dohodak; Porezni vjesnici, podaci sa e-Porezne, razni stručni članci sa internetskih stranica, upute i mišljenja Porezne uprave.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Kod izrade rada, u prvom dijelu razrađen je pojam javnih financija, povijesni razvoj, predmet proučavanja, postojanje. Obrazložen je odnos javnih financija sa drugim znanostima, zašto uopće postoje javne financije, temeljne funkcije i metode.

U drugom dijelu rada, upoznati ćemo se s porezima, što su porezi, kako i zašto se plaćaju. Porezi predstavljaju jedno od najznačajnijih prihoda državnog proračuna. Porez je uveden još u vrijeme faraona u Egiptu i poreze imamo još i danas. Dana je klasifikacija porez, nabrojena porezna načela, učinci poreza i njihov značaj u suvremenim državama. Opisan je porezni sustav Republike Hrvatske i njegove karakteristike.

U trećem dijelu obrađen je porez na dohodak, njegov razvoj u Europi i versajskoj Jugoslaviji. Nabrojene su njegove karakteristike, tko su obveznici, izvori poreza. Kratko je opisano utvrđivanje dohotka od nesamostalnog rada, drugog dohotka, kapitala, osiguranja, imovine i imovinskog prava, dok je detaljno opisan dohodak od samostalne djelatnosti.

Uzet je primjer poreznog obveznika koji obavlja samostalnu djelatnost – obrt i utvrđuje dohodak na temelju poslovnih knjiga. Pomoću pregleda primitaka i izdataka, utvrđen je dohodak i na temelju tog dohotka popunjena je porezna prijava poreza na dohodak, sa svim obrascima koji se predaju.

U zadnjem dijelu rada dan je kratak zaključak općenito o značaju javnih financija, instrumentima, ciljevima i važnost prikupljanja javnih prihoda. Bez poreza niti jedna suvremena zemlja ne bi mogla funkcionirati. Opisan je porezni sustav i važeći Porez na dohodak koji je na snazi od 01.01.2017. godine u Republici Hrvatskoj.

2. POJAM JAVNIH FINANCIJA

Kad govorimo o javnim financijama tada u ekonomsko političkim raspravama mislimo na uvećanje poreznog opterećenja, o zaključivanju novih ugovora o javnim zajmovima, smanjenju ili ukidanju, uvođenje ili povećanje subvencija.

Javne financije su znanstvena disciplina koja proučava instrumente, ciljeve i učinke prikupljanja javnih prihoda, njihove raspodjele, trošenja i aktivnosti države i javnopravnih tijela usmjerava na prikupljanje, preraspodjelu i trošenje javnih prihoda koje nazivamo financijskom aktivnošću.

Za neke potrebe, ljudi sami mogu zadovoljiti svoje potrebe, ali za neke potrebe pojedinac ne može djelovati sam, već se za zadovoljavanje tih potreba (sigurnost, obrazovanje, socijalno osiguranje, zdravstvo) brine nadležna tijela zajednice, koja omogućuju razvoj neke zajednice i njezinu egzistenciju.

Da bi se podmirile zajedničke javne potrebe, potrebna su i sredstva s kojima će se financirati rad nadležnih tijela pomoću kojih će se zadovoljiti javne potrebe.

U javnim financijama obrađuju se svi javni prihodi i rashodi državnog proračuna, proračuna ostalih državnih jedinica i izvanproračunskih fondova. Javne financije bave se konsolidiranom bilancom opće države.

Financijska aktivnost javnopravnih tijela razlikuje se od aktivnosti privatnog sektora i građana.

Kad govorimo o karakteristikama financijske djelatnosti javnopravnih tijela, tada možemo odrediti da imaju karakter:

1. Prinudno prikupljanje prihoda – fizičke i pravne osobe prikupljaju svoje prihode razmjenom dobara i usluga, dok javnopravna tijela prinudom prikupljaju sredstva. Primjer prikupljanja sredstava su porezi i doprinosi, koji uplaćuju fizičke ili pravne osobe na temelju ostvarenog dohotka ili dobiti.
2. Prikupljenim sredstvima zadovoljavaju se potrebe važne za cjelokupno stanovništvo
3. Ne mjeri se rentabilnost, ali se ipak nastoji da se određeni cilj ostvari uz što manje sredstava

4. Sredstva se koriste za zadovoljenje raznovrsnih potreba [1]

2.1. Razvoj i predmet proučavanja javnih financija

Javne financije bave se proučavanjem materije novijeg datuma.

Sredinom prošlog stoljeća problemi javnih financija, proučavali su se u znanosti o državi, političkoj ekonomiji, ekonomskoj politici, znanosti o državnom upravi ili gospodarstvu i pojedinim pravnim disciplinama.

Javne financije kao samostalna znanost javila se je u Pruskoj još 1723. godine, na sveučilištu u Hallan der Saale.[2] 1729. godine javne financije počele su se proučavati i na Sveučilištu u Frankfurtu na Odri. Tada su se uvele prve kameralističke katedre, na kojem su se uz ostale znanosti, proučavao i sadržaj financijskih znanosti.

Problematika vezana uz financije, uz prikupljanje prihoda nužnih za podmirivanje društvenih rashoda, bila je predmet interesa mnogih pisaca. Aristotel je obrađivao problematiku rasporeda poreznog tereta. Već i u to vrijeme, vodila se briga o pravednosti u oporezivanju, opravdavanju ubiranja poreza, kamatama, zajmovima. Nakon toga kroz godine, javljali su se mnogi znanstvenici koji su proučavali javne financije.

U Hrvatskoj prvi predavač financijskih znanosti bio je Adalbert Bari, a na Pravnom fakultetu prvi predavač je bio Franjo Lehnau.

Suvremena financijska teorija sve više pažnje posvećuje ekonomskim ciljevima i učincima primjene financijskih instrumenata. Objekt izučavanja u svim razdobljima razvitka financija je nacionalni dohodak, odnosno BDP, obuhvat, odnosno opseg njegovog tretiranja mijenjao se je ovisno o društveno-ekonomskom i političkom sustavu

Iako se sve više naglašava da se država treba što manje miješati u gospodarski život jačanjem tržišta, odnosno proširenjem tržišnog načina privređivanja. Iako se zalaže da javni sektor ima manju ulogu i dalje je prisutan u socioekonomskim sustavima suvremenih zemalja.

[1] Jelčić B., Javne financije, informator; 1997., str.3.
[2] Jelčić B., Javne financije informator; 1997., str.7.

2.2. Odnos financijskih znanosti i drugih znanosti

1. Financijska znanost ili znanost o javnim financijama izučava vrlo složen proces pojava i odnosa koji nastaju u procesu ostvarivanja zadataka i mjera što ih nadležno državno tijelo obavlja radi zadovoljenja javnih potreba.

Javne financije su dio socioekonomskog sustava neke zemlje, čiji su one logičan i neproturječan segment, isto onoliko koliko socioekonomski sustav logično i dosljedno proizlazi iz društveno - političkog uređenja.

Suvremeni financijski sistemi su temeljeni na spoznaji da se efekt djelovanja instrumenata financijske politike ni izdaleka ne ograničavaju samo na njezinu fiskalnu dimenziju, tj. da ne služe uvijek ili upravo prikupljanju javnih prihoda kojima će se zadovoljiti javni rashodi.

Javne financije su u uskoj, bitnoj vezi s političkom ekonomijom i ekonomskom politikom. Ovaj odnos je razumljiv rezultat činjenice da financijski instrumenti u svojoj ukupnosti zapravo utječu na preraspodjelu nacionalnog dohotka, pa je stoga, s tog aspekta i u tome u njihovu dijelu, opravdano o javnim financijama govoriti kao o ekonomskoj znanosti.

Razumljiv je blizak odnos javnih financija s ustavnim pravom te upravnim pravom i upravnim postupkom. Niz načela, osnovnih smjernica odnosno simetrijskih rješenja generalno se regulira ustavom, ali je detaljna razrada predmeta specijalnih pravnih akata s područja javnih financija koje u sklopu svojih nadležnosti donose odgovarajuća javnopravna tijela.

U određenom se broju slučajeva postupci subjekata koji sudjeluju u nekim aktivnostima financijske djelatnosti mogu klasificirati kao privredni prijestupi ili krivična djela, što upućuje na povezanost javnih financija s krivičnim postupkom, kao i sa trgovačkim pravom.

U novije se vrijeme sve naglašenije ističe nužnost izučavanja određenih fenomena s područja sociologije i psihologije koji u znatnoj mjeri utječu ili mogu utjecati na konačni učinak djelovanja financijskih instrumenata.

2. Od vremena osamostaljenja javnih financija kao posebne znanstvene discipline obuhvat instituta i fenomena koji su predmet njezina izučavanje se više širio, odnosno produbljivao. Razvoj ove znanstvene discipline, kao rezultat teorijskih dostignuća i iskustava praktične primjene, postupno je doveo do uobličavanja posebnih, iz ukupne materije izdvojenih, a međusobno povezanih dijelova, koji su se razvili u poddiscipline javnih financija.

Među pomoćnim financijskim znanostima mogu biti:

a) Financijska povijest - poddisciplina javnih financija čija se istraživanja usmjerena na nalaženje odgovora vezana uz uvođenje, ukidanje i transformaciju pojedinih financijskih instrumenata u razvoju pojedinih država. Financijska povijest ovisi o društveno - političkim i ekonomskim sustavim. Vrlo je važno pravilno tumačenje povijesnih čimbenika specifičnosti izračunavanog vremena i prostora te objašnjavanju uzročne veze s promjenama koje se događaju u financijskom sustavu.
b) Financijska teorija – utvrđuje znanstvene pojmove koji se nalaze u području javnih financija. Definira i sustavno izlaže i tumači pojmove i zakonitosti javnih financija. Teorija definira poreze i proučava praktičnu primjenu poreza na fiskalnim i nefiskalnim porezima. Pokazuje koji utjecaj imaju pristojbe, doprinosi i zajmovi, ali i kako raspolagati prikupljenim prihodima.
c) Prikupljanje, prikazivanje, analiza i tumačenje statističkih podataka zadatak je financijske statistike.[3]
d) Financijsko pravo je skup pravnih propisa koji uređuju preraspodjelu društvenog proizvoda, prema odredbama državnih tijela te znanstvena disciplina koja izučava odnose i institute koji sudjeluju u financijskim aktivnostima javnopravnih tijela.
e) Financijski sustav je skup javnih propisa kojima se reguliraju financijski odnosi. Mogu ih donositi nadzor za centralno tijelo ili političko – teritorijalne jedinice.

Financijskom politikom svjesno se nastoji instrumentima i pravilnom kombinacijom relevantnih elemenata financijskih sustava postići željeni rezultat u fiskalnim i nefiskalnim područjima javnih financija.

[3] Jelčić B., Javne financije, informator; 1997., str. 17-19.

2.3. Financijske discipline i postojanje javnih financija

U financijsku disciplinu osim javnih financija možemo svrstati:

- Monetarne financije
- Međunarodne financije
- Financijske institucije i tržišta
- Poslovne financije

Da bi u državi sve funkcioniralo, sve nabrojene discipline moraju međusobno surađivati.

2.4. Zašto postoje javne financije ?

Tržište je glavni mehanizam koordinacije privrednih subjekata, tj možemo reći da regulira gospodarske tijekove.

Ponuda i potražnja na tržištu utječe na što će se proizvoditi, za koga i koliko. Na tržištu bi trebala vladati savršena konkurencija, a pod tim se podrazumijeva da ima isti broj kupaca i ponuđača. Ako je takvo stanje na tržištu, neće biti diktiranja cijena i neće pojedini sudionici moći utjecati na tržište. Pod savršenom konkurencijom podrazumIjevamo da ponuda i potražnja proizvoda i usluga bude homogena i djeljiva i da se na tržište slobodno ulazi i izlazi.

Da bi se osigurala savršena konkurencija, treba osigurati učinkovito funkcioniranje tržišnog mehanizma. Postoje određene situacije kada tržište ne može uspješno djelovati, a to se događa u slijedećim situacijama

- Ponuda javnih dobara - usluge obrane, obrazovanja, zdravstva, obrazovanja, znanosti, kulture. To su usluge kojima s koristi veliki broj korisnika i uključivanje novog korisnika ne smanjuje zadovoljstvo postojećih. Karakteristika tih dobara je da se ona ne mogu razmjenjivati na tržištu, ali se mogu primjenjivati neki drugi mehanizmi kojima se utvrđuju potrebe za određenim javnim dobrom

  Ništa nije besplatno, pa tako i javna dobra. Kod korištenja javnih dobara, cijenu plaćaju svi porezni obveznici. O obvezama plaćanja javnih dobara odlučuje se u političkom glasovanju za proračun u kojemu se odlučuje koliko će se sredstava rasporediti za određene djelatnosti.
- Ekstrenalije – vanjski učinci čijim djelovanjem jednog subjekta utječe na blagostanje drugoga, a da se to ne održava u troškovima i cijenama njegovih proizvoda i usluga.

- Veliki rizici i negativna selekcija u osiguranju – to su rizici koji su koji ne mogu na sebe preuzeti pojedinci, već se tu pojavljuje država. To su rizici vezani za znanost i istraživanje novih tehnologija, te kod osiguranja gdje dolazi do negativne selekcije i izostanak solidarnosti.
- Monopol - djelovanje tržišta kao mehanizma alokacije resursa pretpostavlja savršenu konkurenciju gdje nitko ne dirigira cijenu proizvoda i usluga i zbog toga nije moguće postojanje monopola. Zbog toga država se izravno uključuje u ograničavanje i eliminiranje monopola. Razvijanjem tržne konkurencije slobodnog ulaska na tržište, odrađenim fiskalnim mjerama ili na drugi način.
- Preraspodjela dohotka - vrlo važno je preraspodijeliti dohodak pravedno jer se njegovo rješavanje izravno utječe na učinkovitost gospodarstva. Kad govorimo o preraspodjeli, tada mislimo na prijenos jednog dijela raspodijeljenog dohotka od jednih društvenih skupina na druge, bez naknade. U suvremenim društvima preraspodjela je legitimna i nužna pojava radi stvaranja kohezije i općih uvjeta blagostanja. Dohodak se preraspodjeljuje preko fiskalne politike, jačim oporezivanjem viših uvjeta blagostanja. Dohodak se ponajprije preraspodjeljuje preko fiskalne politike, jačim oporezivanjem viših kategorija dohotka.
- Stabilizacijske mjere - na svakom tržištu dolazi do promjena. Uloga države je da osigura gospodarstvu da ne skrene s puta ravnoteže ili ako se to dogodi, vrati na pravi put.
- Pravna regulativa – na tržištu se mora pridržavati određenih zakona i pravila, koja su utvrđena određenim zakonima. Svi ugovoreni ugovori moraju se ispoštovati, jer samo tako funkcionirati tržište.[4]

[4] Jurković P. Javne financije; 2002. str. 16.-18, http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50199

2.5. Temeljne funkcije javnih financija

Prema R. Musgravea, javne financije vezuju tri temeljne funkcije i to su:

- Alokacijska funkcija, ima zadatak da na optimalan način namjenski usmjeri raspoloživa sredstva u državi ili društvu na onaj dio koji zadovoljava javne potrebe, tj. koji financira ponudu javnih dobara. Uz taj zadatak alokacijska funkcija osigurava ponudu privatnih dobara.
- Redistribucijska funkcija, odnosi se na preraspodjele dohotka između pojedinaca i obitelji i međusektorske i međuregionalne preraspodjela. Faktorska raspodjela dohotka koje se ostvaruje na tržištu, bez obzira na ekonomsku opravdanost, ne zadovoljava socijalne i političke kriterije. Odnosi u raspodjeli dohotka formirani na taj način, moraju dovesti u društveno prihvatljive okvire, mjerama fiskalne politike.
- Stabilizacijska funkcija, dolazi do izražaja kada se gospodarski sustav izbaci iz ravnoteže i potrebno je interventnim mjerama ekonomske politike, mjerama javnih prihoda i javnih rashoda, da bi se spriječila ili uspostavila poremećena ravnoteža. To se postiže tako da se stabilizira tržište, cijenama i tečaja, puna zaposlenost materijalnih i ljudskih resursa, zadovoljavajući saldo bilance plaćanja, stope održivoga gospodarskog rasta i tempo strukturalnih promjena u gospodarstvu. Za njih možemo reći da su to najčešći ciljevi ekonomske politike.

Ove tri funkcije javnih financija, moraju se ostvarivati istodobno i u istom proračunskom procesu, ne mogu se odvojiti jedna od druge. Sve mjere fiskalne politike moraju biti dobro koordinirane, pravovremeno i pažljivo izabrane. To je važan preduvjet da bi fiskalna i ekonomska politika u cjelini bila djelotvorna.[5]

2.6. Javne financije, odnos prema državi i metode istraživanja u javnim financijama

Na spomen države mnogi suvremeni ekonomisti osjećaju neku odbojnost. Kažu da je država najslabiji poduzetnik. Pobornik takve teorije su monetarističke škole, škola racionalnih očekivanja, škola ekonomike ponude.

[5] Jurković P., Javne financije; 2002. str. 20.

Neokeynesijanska škola drugačije je gledala na državu.

Svi znamo da država ne donosi uvijek pravilne odluke i da nije uvijek uspješna. Smatra se da mora biti maksimalno kontrolirana i da se ne smije dopustiti da izmakne kontroli.

Sve države bi trebale biti demokratske, jer sve nedemokratske države opasne su politički i gospodarski.

Postoje dva glavna teorijska pristupa o ulozi države u društvu i gospodarstvu. To su:

1. Organski pristup – pristaše uporište za svoje tvrdnje nalaze u Platonovim stajalištima na državu gledaju kao na zajednicu koja ima svoje vlastite interese i potrebe, neovisno o interesima i potrebama pojedinca. Smatraju da država ima smisla onoliko koliko vodi do ostvarivanja onih ciljeva koje se ne tiču želja i potreba pojedinca. Iako država radi sve na dobrobit svojih korisnika, takav odnos može biti i opasan. Tako je Platon smatrao da država ima smisla ako svaki pojedinac služi ostvarenju njezina cilja, definirao je cilj izvan preferencija pojedinog potrošača.

Iz takvog stajališta nastale su nacionalističke i komunističke teorije, koje su apsolutizirale interese države, dok nisu vodile računa o pojedincima. Takve države služile su vlastitoj svrsi.

2. Mehanički pristup – taj pristup ide u obrnutom smjeru. Oni zagovaraju da se potrebe i korist ne može promatrati na razini kolektiviteta. Država ne osjećati potrebu, već to osjećaju pojedinci i ljudi koji žive u toj državi. Ne postoji opće dobro, ne postoje stvari koji se od šireg interesa, ali korist od tih dobara uključuje se u skup želja i potreba pojedinca.

Djelatnost države ne bi se smjela promatrati izvan želja i potreba pojedinca, jer svaki način tretiranja te djelatnosti vodi nametanje interesa građanima i završava u općenito neprihvatljivom nedemokratskom načinu odlučivanja kao općenito neprihvatljivoj praksi.

U političkim krugovima postoje dva stajališta o državi:

- država je klasna tvorevina
- država je reprezententa interesa svih slojeva stanovništva – demokratska tradicija

Kao i u drugim društvenim znanostima, tako i u javnim financijama, koristimo široku lepezu kvalitativnih i kvantitativnih metoda analize. One se mogu podijeliti na dvije skupine, to su normativni pristup i pozitivni pristup.

Normativni pristup polazi od određenih teorijskih premisa i vrijednosnih sudova, određuje kako bi trebalo biti i po kojem kriteriju, dok u pozitivistički pristup možemo svrstati razne vrste induktivnih postupaka kvalitativne i kvantitativne analize.

Javne financije proučavaju javne prihode i rashode, njihove gospodarske, socijalne i političke utjecaje. Za javne financije još se koristi i naziv javna ekonomija ili ekonomika javnog sektora. One postoje zato što tržište ne djeluje djelotvorno u svim slučajevima, a osobito ne u ponudi javnih dobara, internalizaciji vanjskih učinaka, prevladavanju velikih rizika i negativne selekcije, osiguranja, onemogućuju monopol, preraspodjela dohotka i uspostavljanjem ravnoteže u poremećenom gospodarstvu.

2.7. Javni prihodi i rashodi

Da bi država mogla funkcionirati i izvršavati brojne zadatke iz svoje nadležnosti koje su propisane Ustavom, Zakonom i drugim pod zakonskim propisima, mora imati određena sredstva. Ta sredstva prikuplja iz različitih izvora, primjenom brojnih financijskih instrumenata i nazivaju se javnim prihodima.

Sredstva prikuplja putem poreza, doprinosa, carina, taksa naknada i javnog duga. Najveći udio u prihodima čine porezi. Njihova je karakteristika da su to prisilna davanja koja propisuje država. Porezi nisu namjenski usmjereni i nemaju izravnu protučinidbu.

Prihode prikupljamo iz različitih vrsta poreza. To su porez na dohodak, porez na dobit, porez na dodanu vrijednost, porez na plaću, porez na imovinu, porez na promet, trošarine.

Ukupnost svih poreznih oblika i načina njihova reguliranja sačinjava porezni sustav jedne zemlje, a time predstavlja i podsustav ukupnog gospodarskog sustava.

Poreze klasificiramo prema različitih kriterijima. Porezi mogu voditi računa o poreznoj snazi i drugim subjektivnim okolnostima ili ne, dijelimo iz na subjektivne i objektivne, tako porez na dohodak pojedinca je subjektivni, a porez na imovinu je objektivni porez.

Poreze nadalje dijelimo na neposredne i posredne poreze. Neposredni porezi su oni porezi gdje se izravno oporezuje porezni obveznik i gdje je porezni obveznik i porezni destinatar (onaj koji bi trebao snositi teret poreza). Kad su porezni obveznik i porezni destinatar različite osobe, tada je to neizravni porez. Za takve poreze kažemo da imaju negativni učinak na raspodjelu dohotka, tj da su regresivni.

Poreze dijelimo i na specifične i ad valorem poreze. Specifični se porezi plaćaju po jedinici proizvoda, a ad valorem u postotku od iznosa porezne osnovice.[6]

Poreze možemo podijeliti na proporcionalne, progresivne i regresivne, zatim na paušalni, koji se plaćaju prema ostvarenim primicima, tj. plaćaju se prema platnim razredima.

Temeljno načelo oporezivanja trebalo bi biti načelo jednakosti, a to možemo promatrati s pristupa koristi i poreznoj snazi. Ako je jednakost oporezivanja promatra kroz korisnost, onda su porezi cijena za javna dobra i usluge. A ako to promatramo kroz načelo porezne snage, tada se misli na sposobnost poreznog obveznika da podmiri svoje obveze.

Pod javnim rashodima podrazumijevamo sve izdatke države u najširem smislu radi obavljanja njezinim ustavom i zakonom određenih funkcija. Javni rashodi klasificiraju se:

- prema njihovu udjelu u stvaranju bruto domaćeg proizvoda koje možemo podijeliti na rashode dobara i usluga i transfere.

S rashodima država se javlja kao izravni kupac proizvoda i usluga na tržištu i time se utječe na opseg i strukturu agregatne potražnje.

Transferi su jednosmjerni oblik izdataka koji nemaju protučinidbu. To su socijalne pomoći, mirovine donacije, subvencije. Ova podjela javnih rashoda značajna je u kontekstu razmatranja stabilizacijske uloge fiskalne politike.

Nadalje, javni se rashodi mogu podijeliti prema razinama vlasti na izdatke središnje države i izdatke lokalnih organa uprave i samouprave. Prema obuhvatu i načinu financiranja mogu biti proračunski i izvanproračunski. Javne rashode možemo podijeliti na vojne, civilne, redovne i izvanredne.

Sredstva mogu služiti kao sredstva za financiranje tekućih potreba ili služe za financiranje investicija, pa govorimo da se rashodi dijele na tekuće i kapitalne. Država bi trebala napuštati

[6] Jurković P., Javne financije; 2002., str. 90.-91.

poduzetničku funkciju i prepustiti je privatnoj inicijativi, trebala bi imati ulogu katalizatora razvojnih procesa i osiguranja onog opsega javnih dobara koji jedno društvo čini stabilnom, humanom i učinkovitom.

Rashodi se mogu iskazivati i prema namjeni i sektorima gdje se izvršavaju.

Sve naprijed navedene podjele služe za analizu i ocjenu racionalnosti i uzroka rasta javne potrošnje.

Najznačajnija funkcija politike javnih financija je u tome da oni budu namijenjeni za ostvarivanje strogo namjenskih općih interesa i da se primjenjuje načela umjerenosti i štednje.[7]

[7] Jurković P., Javne financije; 2002., str. 52.-53.

3. POREZI

Porezi, prisilna davanja, koja građani plaćaju državi ne dobivajući protunaknadu. U suvremenim državama porezi su najvažniji izvor državnih prihoda, a od ostalih vrsta državnih prihoda razlikuju se po tom što se prikupljaju na osnovi prisile i što nisu protunaknada za neku državnih uslugu. Nameću ih administrativne jedinice (država, lokalne vlasti), a ponekad i Crkva, radi pribavljanja sredstava za podmirivanje javnih potreba, primjerice za plaćanje vojske i policije, financiranje obrazovnoga sustava, izgradnju cesta i vodovoda te isplatu mirovina ili pomoći za nezaposlene i siromašne. Porezima se uglavnom ne smatraju upravne pristojbe i kazne ni korisničke naknade, koje također mogu poslužiti u svrhu prikupljanja državnih prihoda, dok se doprinosi za socijalno osiguranje (zdravstveno i mirovinsko osiguranje, zapošljavanje i slično) obično smatraju porezima jer su prisilne naravi te najčešće ne postoji izravna veza između njihova plaćanja i usluge osiguranja koju pruža država. Iako je svrha poreza ponajprije prikupljanje prihoda radi financiranja rashoda, tj. ostvarivanja fiskalnih ciljeva, oni se mogu primijeniti i kao instrument različitih ekonomskih politika. Tako porezi mogu utjecati na raspodjelu dohotka, ostvarivanje veće zaposlenosti ili stabilnost cijena.[8]

3.1. Povijest poreza

Iako su se porezi pojavili vrlo rano – u Egiptu se već za dinastije Ptolemejevića (305. do 30. pr. Kr.) prikupljala glavarina – stare su civilizacije obilježavali drugačiji oblici financiranja države, npr. vlasništvo vladara nad cjelokupnom imovinom ili vlasništvo nad zemljom i prirodnim resursima. U društvima koja su se temeljila na robnom gospodarstvu, vladari su oporezivali svoje podanike uzimajući od njih dio ljetine. U staroj su Grčkoj poreze plaćali samo robovi i stranci. U Rimu su isprva svi građani plaćali porez u obliku glavarine, ali je on bio napušten u doba uspona carstva i velikoga bogatstva stečenoga ratnim osvajanjima. U I. st. pr. Kr. uvedeni su porezi na zemlju i nasljedstvo, a zatim i drugi oblici poreza, kao npr. porezi na žito i sol. U srednjem su vijeku na području Europe postojali različiti porezi (porezi na zemlju, na nasljedstvo, glavarine, različite pristojbe i naknade), koji su se plaćali kraljevima, plemstvu, a ponajviše Crkvi. Gradovi su prikupljali poreze na imovinu, kao i poreze na promet određenim vrstama dobara. Nestankom feudalizma i

[8] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530

stvaranjem jakih centraliziranih država jača oslanjanje na prihode od vlastite imovine vladara te od poreza na zemlju, a zatim na prihode od prometa različitim dobrima za široku potrošnju. Tada se prvi put javio otpor prema porezima na potrošnju, za koje se smatralo da više opterećuju siromašne od bogatih. Potkraj XIX. i početkom XX. st. sve se veća pozornost poklanjala pravednosti u oporezivanju i izdašnosti poreznoga sustava te su se pojavili porezi na dohodak. Oni su isprva bili razmjerni, a zatim se, u većini zemalja početkom XX. st., uvelo i progresivno oporezivanje dohotka.[9]

3.2.Klasifikacija poreza

Postoji velik broj poreznih oblika, od kojih su najčešći: porezi na dohodak, porezi na plaće, porezi na dobit, opći i posebni porezi na promet, porezi na nasljedstvo, porezi na imovinu, porezi na izdatke i carine. Radi olakšavanja međunarodne usporedbe poreznih sustava i ocjene njihove primjerenosti za ostvarivanje ciljeva oporezivanja, javila se potreba za njihovim usustavljivanjem.

Pritom se najčešće primjenjuje podjela poreza na izravne ili direktne i neizravne ili indirektne. Kao kriterij takve podjele najčešće se navodi tzv. prevaljivost.

Izravni porezi namijenjeni su osobama koje ih plaćaju, dok se kod neizravnih poreza očekuje da će ih osoba koja ih plaća »prevaliti« na druge osobe, odnosno da će za iznos poreza koje plaća oštetiti druge osobe. Izravni porezi opterećuju osobe te su obično oblikovani tako da je njihova visina izravno vezana uz gospodarsku snagu poreznih obveznika, koja se izražava s pomoću njihova dohotka ili neto imovine. Izravni su porezi: porez na dohodak, porez na neto imovinu, porez na izdatke te porez na nasljedstvo. Porezi na dohodak obično se nameću na ukupan neto dohodak osobe, najčešće umanjen za neki iznos koji odražava egzistencijalni minimum, pri čemu se u većini slučajeva uzimaju u obzir okolnosti koje mogu utjecati na sposobnost osobe da plati porez, kao što su bračni status, broj djece i njihova dob te zdravstveno stanje. Porezi na neto imovinu nameću se na neto vrijednost imovine osobe, odnosno na razliku između njezine imovine i obveza, a mogu se uzeti u obzir osobne okolnosti poreznog obveznika. Porezi na izdatke ili porezi na potrošnju oporezuju sav

[9] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530

dohodak osim onoga usmjerenog u štednju. Porezi na nasljedstvo mogu se uvesti kod ostavitelja nasljedstva ili kod nasljednika. Obično se uzimaju u obzir osobne okolnosti poreznog obveznika pa tako i njegova neto imovina.

Neizravni su porezi npr. opći i posebni porezi na promet, porez na dodanu vrijednost i carine. Opći porezi na promet obično opterećuju velik dio izdataka potrošača i nameću se na gotovo sva dobra i usluge. Mogu biti jednofazni, odnosno naplaćivati se samo u fazi maloprodaje, ili se mogu prikupljati u svim fazama proizvodno-distribucijskoga procesa. Danas je u većini zemalja u primjeni porez na dodanu vrijednost, koji je neto ukupni porez na promet; iako se plaća u svakoj fazi, poreznim je obveznicima dopušteno da od svoje porezne obveze odbiju porez na promet sadržan u cijeni intermedijarnih dobara i usluga koje nabavljaju. Posebni porezi na promet ili trošarine, odnosno akcize, porezi su koji se nameću na pojedina dobra ili usluge. Mogu biti specifični, tj. plaćaju se prema jedinici mase, duljine, volumena ili nekih drugih značajki poreznog objekta, ili ad valorem, što znači da su izraženi u postotku od vrijednosti oporezovanoga dobra ili usluge. Porezi se također mogu podijeliti prema objektu oporezivanja, pri čem su osnovne vrste objekata oporezivanja osobe, imovina i gospodarske aktivnosti. Porezi koji se vezuju uz osobe jesu npr. glavarina kod fizičkih te porezi na tvrtku kod pravnih osoba. Gospodarska aktivnost, odnosno tokovi koji proizlaze iz gospodarskog procesa najznačajniji su objekti oporezivanja. Porezi na gospodarsku aktivnost primjerice su porezi na promet i porezi na dohodak. Porezi se mogu podijeliti i prema načinu oporezivanja, učincima oporezivanja, ciljevima i namjeni poreza i drugi.[10]

3.3.Porezna načela

Dobar porezni sustav trebao bi se zasnivati na primjeni dvaju osnovnih načela, načela učinkovitosti i načela pravednosti. Pravednost u oporezivanju odnosi se na pravednu raspodjelu poreznoga tereta, o kojoj govore načelo gospodarske snage i načelo korisnosti.

Načelo gospodarske snage nalaže da se teret poreza raspodijeli na građane sukladno njihovoj sposobnosti za plaćanje poreza, odnosno prema gospodarskoj snazi, tj. da oni koji se nalaze u jednakom položaju plaćaju jednak iznos poreza, što se naziva horizontalnom jednakošću u

[10] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530

oporezivanju. Iz načela gospodarske snage proizlazi zahtjev da se teret poreza mora raspodijeliti pravedno među onima koji se nalaze u različitom gospodarskom položaju. Taj se zahtjev naziva i zahtjevom za ostvarivanje vertikalne jednakosti. Vertikalna se jednakost postiže ako osobe s većim dohotkom plaćaju više poreza od osoba s nižim dohotkom. Pritom načelo pravednosti ne daje jednoznačan odgovor na pitanje koliko više poreza trebaju plaćati oni s većim dohodcima, odnosno treba li iznos poreza rasti razmjerno s porastom dohotka, ili pak više ili manje od toga. Primjena načela pravednosti ovisi o sustavu vrijednosti i etičkim prosudbama društva.

Prema načelu korisnosti, porezi se mogu smatrati naknadom za korisnost koju građanima pruža određeno javno dobro ili usluga pa bi pojedinci poreze trebali plaćati u skladu s primljenom korisnošću. To se načelo može primijeniti samo u rijetkim slučajevima, budući da većinu javnih dobara ne koristi pojedinačni građanin, nego društvo u cjelini, a postoje i javna dobra kao što je npr. javna sigurnost, korisnost koje građani ne mogu precizno ocijeniti dok god žive u miru i sigurnosti. Osim pravednosti, od poreznoga se sustava očekuje i učinkovitost, tj. država bi trebala prikupljati poreze uz što manje troškove. Učinkovitost u oporezivanju podrazumijeva niske troškove plaćanja poreza za porezne obveznike, niske adm. troškove naplate poreza te što manji višak poreznog opterećenja. Ovaj je treći zahtjev povezan s činjenicom da porezi mogu utjecati na odluke gospodarskih subjekata. Ako se npr. uvede porez na neko dobro, može se smanjiti potražnja toga dobra, a povećati potražnja nekoga drugog u cijeni kojega je sadržano manje ili nimalo poreza. Na taj način oni mijenjaju strukturu potrošnje u odnosu na onu koja bi postojala kada poreza ne bi bilo, što je racionalno, ali se može smatrati nepovoljnim jer izvorna struktura potrošnje pruža potrošačima više zadovoljstva od strukture potrošnje prilagođene porezima. Promjena ponašanja gospodarskih subjekata koju uzrokuju porezi naziva se viškom poreznog opterećenja. Što je taj višak manji, to je porez učinkovitiji. Promjenom ponašanja nije moguće smanjiti ili izbjeći paušalne poreze, tj. poreze koje svaki građanin mora platiti bez obzira na imetak, dohodak, dob i ostale osobine i osobne okolnosti. Zbog toga oni ne uzrokuju nastanak viška poreznog opterećenja. No budući da paušalni porezi zanemaruju sposobnost plaćanja poreza, oni krše načelo pravednosti u oporezivanju. Očito je da su načela oporezivanja međusobno proturječna: što su porezi učinkovitiji, to su manje pravedni.

3.4. Učinci poreza

Porezi mogu utjecati na ponašanje gospodarskog subjekata. U teoriji javnih financija posebna se pozornost posvećuje učincima oporezivanja na potrošnju, ponudu rada, štednju i investiranje. Učinci oporezivanja ovise prije svega o tom tko snosi teret poreza, odnosno o tzv. poreznoj incidenciji. Razlikuje se zakonska porezna incidencija, koja određuje koja osoba, prema odredbama zakona, treba platiti porez i ekonomska porezna incidencija, koja pokazuje tko doista snosi teret poreza. Budući da se neki porezi mogu »prevaliti«, osobe koje plaćaju porez ponekad nisu one čiji se gospodarski položaj zbog njega pogoršava. Ekonomska incidencija poreza na dobra ovisi o reakciji prodavača i potrošača na uvođenje poreza. Što su potrošači osjetljiviji na promjenu cijene nekoga dobra, lakše će svoju potražnju usmjeriti na potrošnju nekih drugih dobara. Ako je ta osjetljivost velika, prodavači nakon uvođenja poreza neće povećati cijene oporezovanih dobara te će na sebe preuzeti sav ili veći dio poreznoga tereta. Oporezivanje rada može utjecati na ponudu rada koja se mjeri brojem sati rada. Zbog uvođenja poreza na plaće, osoba može odlučiti raditi više kako bi svoj neto dohodak održala nepromijenjenim ili pak može odlučiti raditi manje, jer se pod utjecajem oporezivanja smanjuje neto dohodak koji ona propušta ako se odmara umjesto da radi.

Oporezivanje rada dovodi, dakle, do dvaju suprotnih učinaka. Istraživanjima se pokazalo npr. da oporezivanje rada ima vrlo malen učinak na broj sati rada muškaraca, ali da udane žene smanjuju svoju ponudu rada kada se pod utjecajem oporezivanja smanje njihove plaće. Oporezivanje dohodaka od štednje (kamata ili dividendi) može promijeniti odluke o štednji. Kod oporezivanja štednje također se javljaju dva suprotna učinka, koja imaju gotovo jednako djelovanje te porezi imaju zanemariv neto učinak na štednju. Porezi, kao što je npr. porez na dohodak trgovačkih društava, mogu utjecati na sklonost trgovačkih društava prema ulaganju u strojeve, računala, namještaj i sličnu materijalnu imovinu. Taj je utjecaj najčešće negativan. Budući da porezni propisi različito tretiraju različite vrste imovine, oporezivanje utječe i na strukturu ulaganja u materijalnu imovinu. Konačno, visoke porezne stope mogu utjecati na ponašanje poreznih obveznika tako što potiču poreznu utaju i izbjegavanje poreza. Porezna utaja podrazumijeva poduzimanje radnji kojima se na nezakonit način izbjegava plaćanje porezne obveze, dok je izbjegavanje poreza zakonski dopuštena promjena ponašanja radi smanjenja porezne obveze.[11]

[11] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530

3.5.Porezni sustav

Svaka država ima svoj porezni sustav. koji predstavlja ukupnost poreza koji funkcioniraju u pojedinoj državi. O tome kakav porezni sustav neka zemlja ima ovisi o vjeri, tradiciji, klimatskim uvjetima, stavovima, ponašanju. Promjene u poreznom sustavu i poreznoj politici su dozvoljene, ali ne bi trebale biti radikalne i česte. Postoje opće prihvaćene karakteristike koje mora imati moderni porezni sustav, pa tako i porezni sustav RH su sljedeće:

Harmonizacija poreza – za što bolju ostvarivanje ciljeva, kojima se teži formiranje novog poreznog sustava, potrebno je što više uskladiti porezne sustave i mjere porezne politike. Da bi funkcionirali sustavi i politike bi se trebale što više približiti, uskladiti, odnosno harmonizirati,

Neutralni porezi – kako bi država svojim mjerama fiskalne politike što manje utjecala na ponašanje poreznih obveznika, uloga poreza bi se trebala ograničiti na ostvarenje fiskalnih ciljeva, odnosno da se rizik donošenja poslovnih odluka prepusti samim poduzetnicima. Ograničavanje uloge poreza na prikupljanje sredstava kojima se podmiruju rashodi krije se u pojmu neutralnost poreza,

Smanjenje poreznog opterećenja – država treba biti što štedljivija, ograničiti zadatke, raditi na tome da se što više rastereti gospodarstvo, da bi se e potaknula proizvodnja, povećala zaposlenost, smanjila inflacija. Na tome se radi u svim suvremenim državama pa je to postalo i jedan od kriterija koje članice EU moraju ispuniti za članstvo,

Jednostavnost u oporezivanju – porezni obveznici žele da njihova obveza bude jasno, razumljivo i nedvosmisleno utvrđena. Iz poreznog sustava trebali bi se maknuti tzv. bagatelni porezi. Postoji i izreka koja kaže da je zbroj pojednostavljenja u oporezivanju i smanjenja poreznog opterećenja jednak najboljoj poreznoj reformi,

Prednost u oporezivanju potrošnje u odnosu prema oporezivanju dohotka – u znanstvenim krugovima postoje tvrdnje koje ukazuju da je oporezivanje potrošnje pravednije nego li oporezivanje dohotka, jer se smatra da ljudi rade za dohodak kako bi ga potrošili, a ne imali i tako zadovoljili svoje potrebe. Sama orijentacija na oporezivanje potrošnje potiče štednju i time pozitivno utječe na gospodarski napredak. Postavlja se pitanje, dali bi došlo do većeg tereta na one s manjim dohotkom i tako stvorio jaz te kakvog bi utjecaja takav način oporezivanja dugotrajno ostavio na proračunske prihode.

Pravednost u oporezivanju – kreatori poreznog sustava moraju biti izričito pažljivi pri sastavljanju raspodjele poreznog tereta, odnosno trebaju težiti što većoj horizontalnoj i vertikalnoj jednakosti u oporezivanju. To je jedno od vrhunskih načela na kojemu bi se trebalo zasnivati oporezivanje u budućnosti.

Prema naprijed nabrojenim poreznim karakteristikama vidljivo je da je vrlo složeno napraviti kvalitetan i funkcionalan porezni sustav. U praksi su ta načela često međusobno suprotstavljena, pa se može reći da ih nijedan porezni sustav ne poštuje podjednako. Što je neki porez pravedniji, to je manje efikasan ili je kompliciran za primjenu. Neki su porezi pravedniji od drugih, neki su efikasniji, neki pak jednostavniji za primjenu i tako dalje. Broj poreznih oblika u primjeni razlikuje se ovisno o državi u kojoj se provodi stoga poznajemo „porezni pluralizam“ koji označava djelovanje više poreznih oblika nasuprot „poreznog monizma“, odnosno djelovanja jednog poreznog oblika.[12]

3.6.Karakteristike poreznog sustava Republike Hrvatske

Javne financije u Republici Hrvatskoj doživio je brojne promjene od osamostaljenja države do danas. Javne financije ne mogu se odvojiti od političkog procesa, demokratizacije države i napuštanje socijalističkog načina života, razmišljanja i privređivanja s jedne strane i ratne okolnosti i tranzicija s druge strane. To sve imao je jak utjecaj na razvoj i stanje hrvatskog javno financijskog sektora. Financijski sustav koji smo naslijedili, imao je brojne nedostatke, nije bio efikasan, bio je nepravičan i imao je visok stupanj poreznog opterećenja.

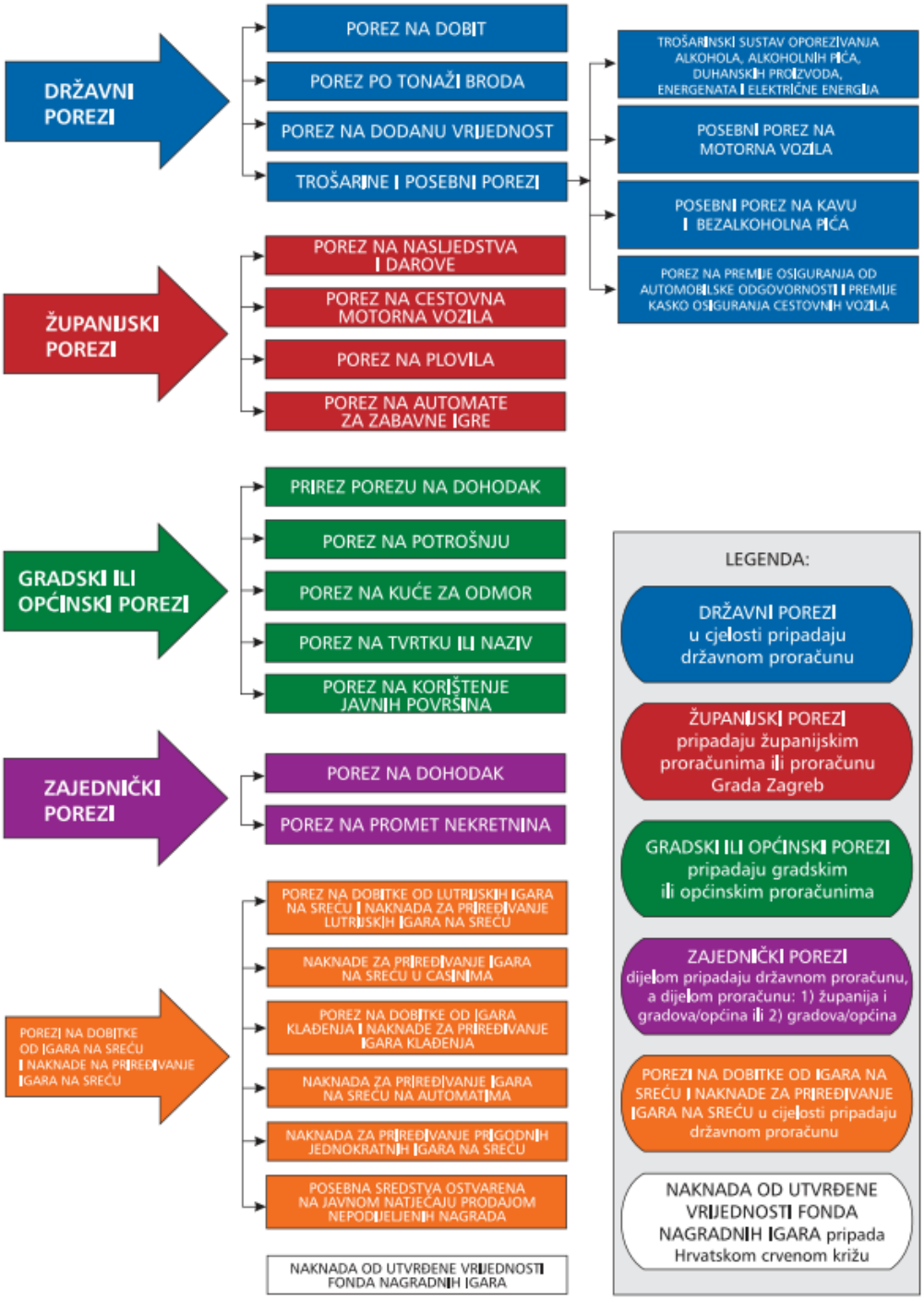
Porezni prihodi pripadaju državnom proračunu ili proračunima nižih jedinica, a u jednom dijelu se raspodjeljuju među više razina vlasti. Kao takvi porezi su najznačajniji instrumenti prikupljanja prihoda u svakoj državi, pa tako i u RH.

Prema današnjim propisima, porezni sustav Republike Hrvatske čine sljedeći porezi:

[12] Jelčić B., Jelčić B., Javne financije ; 2001.

1. Državni porezi
    1.1. Porez na dodanu vrijednost
    1.2. Porez na dobit
    1.3. Posebni porezi i trošarine
        1.3.1. Posebni porezi na motorna vozila
        1.3.2. Posebni porezi na kavu i bezalkoholna pića
        1.3.3. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila
        1.3.4. Trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije
2. Županijski porezi
    2.1. Porez na nasljedstva i darove
    2.2. Porez na cestovna motorna vozila
    2.3. Porez na plovila
    2.4. Porez na automate za zabavne igre
3. Građanski ili općinski porezi
    3.1. Prirez porezu na dohodak
    3.2. Porez na potrošnju
    3.3. Porez na kuće za odmor
    3.4. Porez na korištenje javnih površina
    3.5. Porez na promet nekretnina
4. Zajednički porezi
    4.1.Porez na dohodak
5. Porez na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću
    5.1. Lutrijske igre
        5.1.1. Mjesečna naknada za priređivanje lutrijskih igara
        5.1.2. Porez na dobitke od lutrijskih igara na sreću
    5.2. Igre u casinima
    5.3. Igre klađenja
        5.3.1. Naknade za privređivanje klađenja
        5.3.2. Porez na dobitke od igara klađenja
6. Naknade za priređivanje nagradnih igara
    6.1. Propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist Hrvatskog crvenog križa

Shema 1. Hrvatski porezni sustav

Izvor: Jančiev Z., Supić J., Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Porezna uprava, Hrvatski porezni sustav, Zagreb, 2016., str. 4.

4. POREZ NA DOHODAK

U poreznom sustavu, porez na dohodak zauzima središnje mjesto. Taj položaj pruža mu velika financijska izdašnost i široke mogućnosti da se koristi kao pogodan instrument za ostvarivanje nekih nefiskalnih ciljeva oporezivanja. Uz sve prednosti koje ima porez na dohodak, javljaju se i prigovori koji se odnose na probleme porezno-tehničke naravi i ekonomske i socijalne naravi. To je vrlo složen porezni oblik jer se javljaju brojni problemi kod njegovog utvrđivanja, skup je za provođenje i često njegovo utvrđivanje zadire u intimu poreznog obveznika. Kod obračuna tog poreza uzimaju se u obzir razne olakšice i oslobođenja koja uvelike otežava postupak oporezivanja. Nameće se i dilema o tome je li porezni teret ravnomjerno raspoređen. Postoji i problem pravednosti u oporezivanje kod utvrđivanja porezne tarife, tj utvrđivanja minimalne i maksimalne porezne stope, broj poreznih razreda, utvrđivanja porezne osnovice. Zbog svega navedenog, taj porez naziva se i „najosobnijim osobnom porezom".

Glavarina je bila prethodnik poreza na dohodak. U Engleskoj je 1798. godine uveden je za potrebe financiranja rata protiv Napoleona. Nakon toga i Pruska je počela s ubiranjem poreza na dohodak. Nakon toga se je proširio i na ostale zemlje Europe i svijeta.

U versajskoj Jugoslaviji donesen ja Zakon o neposrednim porezima. Nakon drugog svjetskog rata tek 1959. godine možemo govoriti sa se u porezni sustav uveo porez na dohodak. Potkraj 1993. godine donesen je Zakon o porezu na dohodak, koji se primjenjuje od 01.01.1994. godine.[13]

4.1. Karakteristike poreza na dohodak

Porez na dohodak jedan je od najsloženijih poreza. Na strani države pretpostavlja postojanje dobro organizirane, sposobne, porezne uprave, a na strani poreznih obveznika relativno veliki stupanj spremnosti na suradnju, kao i dobro organiziran sustav evidencije podataka potrebnih za razrez (utvrđivanje tog poreza).
Karakteristike poreza na dohodak su:

[13] Jelčić B., Javne financije, informator; 1997.

1. Financijska izdašnost, odnosno, porezne vlasti teže ka što većem broju poreznih obveznika,
2. Složenost, odnosno, vodi se računa o svakom obvezniku,
3. Elastičnost,
4. Djelotvoran instrument socijalne i ekonomske politike,
5. Skup (zahtijeva ogromnu administraciju).

Osnovni oblici poreza na dohodak

Postoje tri oblika poreza na dohodak:

- Engleski oblik – najprije se dohodak oporezuje primjenom proporcionalnog općeg poreza na dohodak, na pojedine dijelove dohotka, a onda dohodci koji prelaze neki utvrđeni iznos, oporezuje se primjenom dodatnog progresivnog poreza. Primjenjuje se dvije vrste poreza
- Romanski oblik – oslanja se na analitiku kao sastavni dio postupka oporezivanja dohotka, jer se određene vrste prihoda oporezuju analitičkim porezima, ti porezi su dijelom proporcionalni, a dijelom progresivni
- Germanski oblik – ukupni dohodak oporezuje se primjenom jednog jedinstvenog progresivnog poreza, time da se u obzir uzimaju osobna svojstva poreznog obveznika

4.2. Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj

Oporezivanje dohotka fizičkih osoba uvedeno je 01.01.994. godine. Hrvatski sabor donio je krajem 1993. godine Zakon o porez na dohodak, koji se primjenjuje od 01.01.2014. godine i uz brojne izmjene i dopune bio je na snazi do 31.12.2000. godine. Krajem 2000. godine donijet je novi Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine broj 127/00,150/02,163/03, i 30/04). Zakon se je primjenjivao od 2001.- 2004. godine.

03.12.2004. godine donijet je novi Zakon (NN 177/04) sa danom primjene od 01.01.2005. godine. Taj Zakon bio je u primjeni do 31.12.2016. godine. U tom periodu dolazilo je do izmjena i dopuna. Značajan dio poreza na dohodak ima fiskalnu zadaću, treba osigurati porezne prihode. Taj porez ima veliki udio u gradskih/općinskim i županijskim proračunima. Uz fiskalnu zadaću, porez na dohodak ima značaju ulogu osiguranja provođenja socijalne i

gospodarske politike. Kod izrade Nacrta novog Zakona vodilo se je računa da mora biti jednostavniji, pregledniji, potpuniji i razumljiviji, pogotovo kod oporezivanja dohotka fizičkih osoba, primjenjujući načela Ustava, pravednijim raspodjelom poreznog tereta uz poštovanje načela jednakosti i pravednosti pri oporezivanju. Odredbe Zakona moraju biti nedvosmislene i precizne, bez da se u bitnim dijelovima tumače provedbenim propisima i mišljenjima. Vodilo se je računa o poticaju zapošljavanja i povećane aktivnosti na području posebne državne skrbi i brdsko planinskim područjima.

Porezni propisi se ne bi smjeli često mijenjati, zbog sigurnosti i stabilnosti poslovanja poreznih obveznika, kako ne bi morali često mijenjati svoje poslovne procese. Zbog praćenja izmjena u okruženju, uzrokovane kretanjima gospodarstva, različitim ekonomskim pokazateljima, izmjenama u sveopćoj gospodarskoj i socijalnoj politici ili nacionalnoj strategiji Republike Hrvatske. Pošto smo 2013. godine postali članicom Europske unije, mora se voditi računa i o raznim smjernicama, kako bi porezni obveznici što jednostavnije ispunjavali porezne obveze ili kako bi se spriječili pojedini postupci koji rezultiraju poreznom evazijom i izbjegavanjem plaćanja poreza. Porez na dohodak mora održavati „korak s vremenom“ i biti ažuran. Izmjene trebaju biti što jasnije svim sudionicima u poreznom procesu i provedba treba biti što jednostavnija. Detaljnija pojašnjenja možemo naći u provedbenim propisima, odnosno Pravilnicima i u uputama i mišljenjima.

Važeći Zakon o porezu na dohodak (NN broj 116/15) stupio je na snagu i primjenjuje se od 01.01.2017. godine. U odnosu na prethodni zakon, on se razlikuje u u poreznim stopama i poreznim razredima, osobnom odbitku, proširio se je broj djelatnosti koji dohodak mogu utvrđivati u paušalnom iznosu, a omogućio je i poreznim obveznicima nerezidentima, utvrđivanje i plaćanje poreza na dohodak u paušalnom iznosu i dr.

U Novom zakonu porezne stope i porezni razredi izmijenjeni su da bi se smanjilo porezno opterećenje radnika, koje je u Republici Hrvatskoj još uvijek visoko u odnosu na druge zemlje u okruženju i kako bi se na taj način utjecalo na tržište rada, poduzetničke klimu, konkurentnost hrvatskih radnika na međunarodnom tržištu rada posebno u dijelu sektora visokih tehnologija, poticanje zapošljavanja i kako bi se smanjila porezna evazija.[14]

[14] Porezni vjesnik 7a/17

4.3. Obveznici poreza na dohodak

Porezni obveznik je fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Dohodak može ostvarivati i više fizičkih osoba zajednički, primjerice kao supoduzetnici zajedničkim obavljanjem samostalne djelatnosti ili kao supoduzetnici/suvlasnici zajedničkim ostvarenjem dohotka od imovine i imovinskih prava. U tim slučajevima porezni obveznik, odnosno svaka fizička osoba zasebno plaća porez na dohodak na dio zajedničkog dohotka koji joj pripada (u pravilu na osnovi sklopljenog ugovora). Osim toga, porezni obveznik je i nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka. U našem Zakonu o Porezu na dohodak primjenjuje se načelo oporezivanja pojedinca, a ne da se oporezuju supružnici, životni partneri ili obitelj. Porezni obveznik je pojedinac, a ne poduzeće.

Poreznim obveznikom smatraju se rezidenti i nerezidenti. Rezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište, kao i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću. Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama tuzemnog zakona.

4.4. Izvori poreza na dohodak, porezna osnovica i porezne stope

Izvori dohotka su primici ostvareni od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja i drugih primitaka, a oporezuje se prema odredbama Zakona o porezu na dohodak i prema izvoru mogu biti:

1. dohodak od nesamostalnog rada,
2. dohodak od samostalne djelatnosti,
3. dohodak od imovine i imovinskih prava,
4. dohodak od kapitala,
5. dohodak od osiguranja,
6. drugi dohodak.

Oporezivi dohodak rezidenta čini dohodak od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, osiguranja i drugog dohotka koji rezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu. Tu se primjenjuju načela svjetskog dohotka i načelo tuzemnog dohotka.

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za kalendarsku godinu tj. za porezno razdoblje osim ako je zakonom drugačije određeno, a to se odnosi ako rezident tijekom iste kalendarske godine postane nerezident ili obrnuto, u kojem slučaju porezno razdoblje obuhvaća razdoblje u kojem je fizička osoba bila rezident ili nerezident i rođenjem ili smrti poreznog obveznika. Tada to razdoblje može biti kraće i uvijek se računa u korist poreznog obveznika na pune mjesece.

4.4.1. Utvrđivanje dohotka od nesamostalnog rada

Dohodak od nesamostalnog rada je razlika između primitaka ostvarenih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom razdoblju.

1. Poslodavac i isplatitelj primitaka i mirovina obvezan je za radnike i druge fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada, izvršiti godišnji obračun poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak u mjesecu prosincu tekuće godine, a najkasnije do 31. prosinca, ako tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada nije redovito mjesečno isplaćivan pa nije iskorišten osobni odbitak ili je po toj osnovi porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito pa je porez uplaćen u većem iznosu.

2. Poslodavac i isplatitelj primitaka i mirovina obvezan je izvršiti godišnji obračun za radnike i fizičke osobe koji su kod njega ostvarivali plaću, mirovinu ili ostale primitke iz članka 21. Zakona u cijelom poreznom razdoblju, a nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina koje su propisale plaćanje prireza porezu na dohodak.

3. Poslodavac i isplatitelj primitaka obvezan je obračunati u uplatiti porez ako je radnik i druga fizička osoba koja ostvaruje primitke od nesamostalne djelatnosti u tijeku poreznog razdoblja koristila pravo na rodiljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, bolovanje iznad 42 dana ili drugi dopust za koji se prema posebnim propisima isplaćuje naknada plaće na teret sredstava obveznih osiguranja, osim ako je to pravo koristila svih 12 mjeseci poreznog razdoblja, odnosno u svim ostalim slučajevima kada je porezno opterećenje u

poreznom razdoblju bilo različito te bi na temelju godišnjeg obračuna radnik i druga fizička osoba ostvarila razliku za povrat preplaćenog poreza ili za uplatu manje uplaćenog poreza zbog ravnomjernoga godišnjeg oporezivanja, odnosno izravnanja porezne osnovice.

4. Poslodavac i isplatitelj primitaka i mirovina u godišnjem obračunu isključivo koristi podatke kako su iskazani na poreznoj kartici uzimajući u obzir od kada vrijede iskazani podaci.[15]

4.4.2. Utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti

Dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačene djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva.

1. Samostalnom djelatnosti obrta i s obrtom izjednačenih djelatnostima smatraju se:
   - Djelatnost u smislu zakona kojim se uređuje obavljanje obrta i sve druge posebno nenavedene gospodarske djelatnosti
   - Ustup uz naknadu ili konačna prodaju imovinskih prava u okviru obrtničke djelatnosti slobodnog zanimanja

Obrtom i s obrtom izjednačene djelatnosti, smatraju se djelatnosti u smislu odredbi Zakona o obrtu i sve druge posebno nenavedene gospodarske djelatnosti. Obrtom se smatra svako samostalni i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

2. Djelatnost slobodnih zanimanja smatraju se profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obvezno osigurane prema propisima koje uređuju obvezna osiguranja, odnosno djelatnosti fizičkih osoba kojima su to osnovne djelatnosti i koje su po toj osnovi upisane u registar poreznih obveznika poreza na dohodak. Djelatnost slobodnih zanimanja smatraju se :
   - Samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinara, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inžinjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika i dugih sličnih djelatnosti

[15] Zakon o porezu na dohodak NN 115/16

- Samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja i drugih sličnih djelatnosti
- Samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnosti i druge slične djelatnosti
- Samostalna djelatnost novinara, umjetnika i sportaša

Porezni obveznik koji obavlja djelatnosti slobodnog zanimanja, ako je po osnovi te djelatnosti obvezno osiguran, obvezan je dohodak od te djelatnosti utvrđivati na način propisan za samostalnu djelatnost slobodnog zanimanja, na temelju propisanih knjiga

3. Djelatnost poljoprivrede i šumarstva obuhvaća korištenje prirodnih bogatstava zemlje i prodaja, odnosno zamjenu od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju. Fizičke osobe su po osnovi djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak, ako su po toj osnovi obveznici poreza na dodanu vrijednost, prema posebnom Zakonu ili ako po osnovi u poreznom razdoblju ostvare ukupni godišnji primitak veći od 80.500,00 kuna.

Kad govorimo o samostalnoj djelatnosti, tada moramo utvrditi primitke i izdatke od obavljanja djelatnosti.

Primici su:

- Sva dobra koja su poreznom obvezniku u okviru njegove samostalne djelatnosti pritekla u poreznom razdoblju
- Primici se utvrđuju prema njihovoj tržnoj vrijednosti
- Poslovni primici ostvareni od prodaje i izuzimanja stvari i prava koja služe ua obavljanje samostalne djelatnosti i koja se vode ili su se trebala voditi u popisu dugotrajne imovine, kao i primici ostvareni od otuđenja ili likvidacije djelatnosti. Ako stjecatelj cijele djelatnosti nastavlja poduzetničku djelatnost, primici od otuđenja se ne oporezuju ako je osigurano kasnije oporezivanje skrivenih pričuva.
- Primicima se smatraju i izuzimanja osim izuzimanja financijske imovine
- Primicima se smatraju manjkovi, kamati, državni poticaji. Poticaji za nabavu dugotrajne imovine koja podliježe amortizaciji, do iznosa amortizacije u istom poreznom razdoblju, za što porezni obveznik mora evidencije o primljenim državnim potporama i poticajima za nabavu dugotrajne imovine i iznosima obračunane amortizacije

Izdaci su:

- Svi odljevi dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja zbog stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka,tj. svi izdaci koji su izravno vezani za obavljanje djelatnosti
- U poslovne izdatke ulaze i knjigovodstvene vrijednosti pojedinačno ili ukupno prodanih ili izuzetih dobara dugotrajne imovine koja su se vodila ili trebala voditi u popisu dugotrajne imovine. Smatraju se troškovi otuđenja i likvidacije
- U izdatke ulaze i ulaganja osim ulaganja u financijske imovine i ulaganja u dugotrajnu imovinu
- Plaćanje kamate po kreditima i zajmovima, uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja, izdaci za materijal, robu, proizvode, energiju i usluge koji služe za stjecanje dohotka, plaće i obvezni doprinosi na plaću radnika, premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u korist radnika ili osobno poreznog obveznika.

Izdaci koji se porezno ne priznaju su: 50% reprezentacije, darovi, porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju, naknade, potpore, nagrade, dnevnice iznad propisanih iznosa. Općenito ne mogu se priznati izdaci koji nisu u izravnoj vezi s obavljanjem djelatnosti.

Obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost moraju se upisati u registar poreznih obveznika i utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija. Obvezne poslovne knjige su knjiga primitaka i izdataka, knjiga prometa evidencija o tražbinama i obvezama i popis dugotrajne imovine. Za svaku prodaju i obavljenu uslugu, mora se izdati račun.

Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje izdataka otpisa (amortizacije) osnovnih sredstava. Osnovno sredstvo ostaje u popisu i nakon što se u potpunosti ne amortizira, sve do trenutka prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja. Ako se osnovno sredstvo više ne može koristi zbog dotrajalosti, sastavlja se zapisnik u kojemu se to konstatira. U popis dugotrajne imovine upisuje se stvari i prava, koja nabavna vrijednost prijelazi 3.500,00 kn i vijek trajanja je duži od godinu dana. Upisuje se pojedinačna nabavna vrijednost, vijek trajanja, knjigovodstvena vrijednost i amortizacija (otpis). Nabavna vrijednost dobra dugotrajne imovine, koja je unesena u popis dugotrajne imovine, otpisuje se u skladu kojima se uređuje porez na dobit. Ako se osnovne sredstvo proda ili otuđi na bilo koji način, tada se njegova knjigovodstvena vrijednost otpisuje u cijelosti.

Tablica 1. Godišnje stope amortizacije:

AMORTIZACIJSKA SKUPINA	Redovan otpis		Ubrzani otpis	
	Stopa %	Koristan vijek	Stopa %	Koristan vijek
Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT	5	20	10	10
Osnovno stado, osobni automobili	20	5	40	2,5
Nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim osobnih automobila te mehanizacija	25	4	50	2
Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže	50	2	100	1
Ostala nespomenuta oprema	10	10	20	5

Izvor: https://www.racunovodja.hr/33/stope-amortizacije-uniqueidRCViWTptZHJ3hZAWP4cu4q73tia8a7eS/

Obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost plaća predujam mjesečno na temelju podnijete godišnje porezne prijave poreza na dohodak, koja se podnosi do 28. veljače za prethodnu godinu. Mjesečni predujam plaća se za mjesec koji slijedi iza mjeseca u kojem je istekao rok za podnošenje porezne prijave do isteka roka za podnošenje slijedeće godišnje porezne prijave. To znači da se za 12., 1. i 2. mjesec predujam plaća prema prethodnoj prijavi, dok novi predujmovi idu od 3. mjeseca. Ako porezni obveznik podnese zahtjev za izmjenu predujma, predujam se može izmijeniti na temelju podataka iz pregleda primitaka i izdataka, koji se predaje zajedno uz zahtjev. Za prvu godinu obavljanja djelatnosti, predujam se ne plaća, već se on utvrđuje na temelju predane porezne prijave, tako da se porezna obveza podijeli sa brojem mjeseci istog razdoblja u kojem se samostalna djelatnost obavlja.

Ako je porezni obveznik kod obavljanja djelatnosti ostvario gubitak, taj gubitak može prenositi u slijedećih pet godina i podmirivati ga sa dohotkom ostvarenim u budućim razdobljima.

Porezni obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost, nije obveznik poreza na dodanu vrijednost, nema dugotrajnu imovinu i ne ostvaruje primitke veće od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a, prema Zakonu kojim se uređuje porez na dodanu vrijednost, dohodak i porez na dohodak može utvrđivati dohodak u paušalnom iznosu. Obveznici koji obavljaju slobodno zanimanje (liječnici, stomatolozi, odvjetnici) ne mogu utvrđivati porez u paušalnom iznosu. Osim samostalne djelatnosti, utvrđivati dohodak u paušalnom iznosu mogu i iznajmljivači stanova, soba i postelja. Porezni obveznik koji se u registar poreznih obveznika upisao kao paušalni obveznik, ne treba voditi propisane porezne evidencije propisane za obveznike koji vode poslovne knjige, već vode samo knjigu prometa.

Primici koje obveznik ostvari ne smije biti veći od 300.00,00 kn.

Na dohodak od paušala plaća se porez od 12%, koji utvrđuje Porezna uprava temeljem rješenja. Razlika poreza za uplatu ili povrat poreza utvrđuje se na temelju izvješća koje porezni obveznik podnosi Poreznoj upravi 15 dana od dana isteka godine za koje se izvješće podnosi. To je obrazac PO-SD. Ako se u postupku Nadzora utvrdi da je obveznik ostvario primitke iznad propisanog iznosa, može se ukinuti rješenje o predujmu i donijeti rješenje o plaćanju predujma kao obveznik koji vodi poslovne knjige. I u slučaju da obveznik ostvari primitke veće od propisanog, dužan je prijeći na utvrđivanje poreza na dohodak na temelju poslovnih knjiga.

Godišnji paušalni dohodak za samostalnu djelatnost utvrđuje se u iznosu:

- u iznosu 12.750,00 kuna što je razlika između primitka u iznosu 85.000,00 kuna i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak do 85.000,00 kuna,
- u iznosu 17.250,00 kuna što je razlika između primitka u iznosu 115.000,00 kuna i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 85.000,00 kuna do 115.000,00 kuna,
- u iznosu 22.425,00 kuna što je razlika između primitka u iznosu 149.500,00 kuna i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 115.000,00 kuna do 149.500,00 kuna.
- u iznosu 34.500,00 kuna što je razlika između primitka u iznosu 230.000,00 kuna i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom

razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 149.500,00 kuna do 230.000,00 kuna.

- u iznosu 45.000,00 kuna što je razlika između primitka u iznosu 300.000,00 kuna i porezno priznatih izdataka u visini 85%, ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvaruje ukupni godišnji primitak iznad 230.000,00 kuna do 300.000,00 kuna.

Godišnji paušalni dohodak predstavlja godišnju poreznu osnovicu za utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza kako slijedi.

Tablica 2: Godišnja porezna osnovica za utvrđivanja godišnjeg paušalnog poreza

UKUPNI PRIMICI	GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK
od 0,00 do 85.000,00	12.750,00	1.530,00 kn
od 85.000,01 do 115.000,00	17.250,00	2.070,00 kn
od 115.000,01 do 149.500,00	22.425,00	2.691,00 kn
od 149.500,01 do 230.000,00	34.500,00	4.140,00 kn
od 230.000,01 do 300.000,00	45.000,00	5.400,00 kn

Izvor:https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/ObavijestPau%C5%A1alnoOporezivanjeDohodak.pdf

Godišnji paušalni porez na dohodak i prirez plaća se tromjesečno, do posljednjeg dana svakog tromjesečja, u iznosu umnoška broja mjeseci tromjesečja za koje je obveza utvrđena i utvrđenog paušalnog mjesečnog porezan na dohodak.

Kao i porezni obveznik koji vodi poslovne knjige, tako je i paušalista dužan izdati račun za obavljenu isporuku ili obavljenu uslugu, koji mora sadržavati propisanog sadržaja (ime izdavatelja, OIB, naziv robe, nadnevak, broj računa, jediničnu cijenu, ukupnu cijenu). 01.07.2017. godine prema izmjenama Zakona o fiskalizaciji i obveznici plaćanja dohotka u paušalnom iznosu, ako obavljaju gotovinski promet, moraju izdavati račune putem naplatnih uređaja (fiskalnih blagajni).

Ako upošljavaju radnike, za radnike je, kao i kod obveznika na knjigama, obvezan voditi propisane evidencije za isplatu plaće i ostale propisane evidencije iz oblasti radnog odnosa.[16]

[16] Zakon o fiskalizaciji NN 133/12

4.4.3. Utvrđivanje drugog dohotka

Primicima koji se smatraju drugim dohotkom smatraju se:

- Primici po osnovi djelatnosti članova skupština i nadzornih odbora trgovačkih društava, upravnih odbora, upravnih vijeća i drugih njima odgovarajućih tijela pravnih osoba, članova povjerenstava i odbora koje imaju ta tijela i sudaca porotnika koji nemaju svojstva djelatnika na sudu
- Autorske naknade isplaćene prema posebnom Zakonu kojim se određuju autorska i srodna prava
- Primici po osnovi djelatnosti sportaša
- Primici po osnovi djelatnosti trgovačkih putnika, agenata, akvizitera, sportskih sudaca i delegata, tumača prevoditelja, primici učenika i studenata i dr.

  Porezni obveznik koji ostvaruje drugi dohodak, može na vlastiti zahtjev tažiti da se upiše u registar poreznih obveznika i utvrđivati dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost.

4.4.4. Utvrđivanje dohotka od imovine i imovinskih prava

Dohotkom od imovine i imovinskih prava smatra se razlika između primitaka po osnovi najamnine, zakupnine, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, primitaka od vremenski ograničenog ustupa autorskih prava, prava industrijskog vlasništva i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim propisima, primitaka od otuđenja nekretnina i imovinskih prava i izdataka koji su poreznom obvezniku u poreznom razdoblju nastali u svezi s tim primicima.

4.4.5. Utvrđivanje dohotka od kapitala

Dohotkom od kapitala smatraju se primici po osnovi kamate, izuzimanja imovine i korištenja usluga na teret dobiti tekućeg razdoblja, kapitalni dobici, udjeli dobiti ostvareni dodjelom ili opcijskom kupnjom vlastitih dionica, dividende i udjeli u dobiti na temelju udjela u kapitalu, a koju su ostvareni u poreznom razdoblju.

4.4.6. Utvrđivanje dohotka od osiguranja

Dohotkom od osiguranja smatraju se uplaćene i porezno priznate premije ugovora životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, a u slučaju otkupa polica životnog i dobrovoljnog mirovinskog ili prestanka osiguranja dohotkom se smatra obračunani iznos za isplatu po ugovoru osiguranja, ako je manji od ukupnih uplaćenih i porezno priznatih premija osiguranja.

Novim Zakonom o porezu na dohodak, dohodak od imovine i imovinskih prava, kapitala i osiguranja, smatra se konačnim dohotkom.[17]

4.5. Primici koji se ne smatraju dohotkom

Dohotkom se ne smatraju primici ostvareni od:

1. izravne uplate premije osiguranja za dokup dijela doživotne mirovine određene prema zakonu kojim se uređuje mirovinsko osiguranje koji bi osiguranik ostvario da je navršio određenu starosnu dob i/ili određeni mirovinski staž, a koje se određuju i isplaćuju u mjesečnim obrocima, kao dokupljena mirovina

2. obiteljske mirovine i invalidnine koje djeca ostvaruju nakon smrti roditelja prema zakonu kojim se uređuje mirovinsko osiguranje i zakonu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji

3. državne nagrade ustanovljene propisima koje donosi Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske, nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisane statutom tih jedinica i novčane nagrade za osvojenu medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim prvenstvima planirane za te namjene u državnom proračunu Republike Hrvatske i proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili

[17] Zakon i pravilnik o porezu na dohodak

4. primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja pravnih i fizičkih osoba, a za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala), rješavanje kojih nije plaćeno osnovnim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, a pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava.[18]

Dohotkom se ne smatraju niti:

1. primici po posebnim propisima:

a) potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

b) socijalne potpore

c) doplatak za djecu i novčani primici za opremu novorođenog djeteta. Dohotkom se ne smatraju primici po osnovi potpora za novorođenče, odnosno potpora za opremu novorođenog djeteta koje isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica

d) primici osoba s invaliditetom, osim plaća i mirovina

e) potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog elementarnih nepogoda

2. potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog ratnih događaja

3. nasljedstva i darovi, osim ako je ovim Zakonom drukčije uređeno

4. primici od otuđenja osobne imovine, osim imovine iz članka 59. ovoga Zakona

5. odštete koje nisu u svezi s gospodarskom djelatnošću. Pod odštetom se smatraju i isplate po osnovi osiguranja stvari, odgovornosti i imovine

6. primici ostvareni na nagradnim natječajima ili natjecanjima, raspisanim pod jednakim uvjetima uz mogućnost sudjelovanja svih osoba i dozvoljenim igrama na sreću prema posebnom zakonu

7. novčani dodaci uz mirovinu koje umirovljenicima isplaćuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica, te jednokratni novčani dodaci koji se isplaćuju uz mirovine na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske ili na temelju posebnog propisa

[18] Zakon i pravilnik o porezu na dohodak

8. jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe i/ili

9. pomoći i potpore koje neprofitne organizacije isplaćuju svim svojim članovima pod istim uvjetima iz sredstava prikupljenih članarinama koja nisu ostvarena obavljanjem djelatnosti koja podliježe obvezi plaćanja poreza na dobit, a temeljem statuta i odluka nadležnih tijela neprofitnih organizacija, uz uvjet da se za isplaćene primitke ne traži niti ne daje protučinidba odnosno da se ne radi o primicima iz članka 5. ovoga Zakona.

Dohotkom se ne smatraju niti primici po osnovi ugovora o osiguranju života i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, osim ako su uplaćene premije bile porezno priznati izdatak.[19]

4.6. Primici na koje se ne plaća porez na dohodak

Porez na dohodak ne plaća se na:

1. naknadu razlike plaće za vrijeme vojne službe u Oružanim snagama Republike Hrvatske

2. naknadu plaće pripadnicima civilne zaštite i drugim osobama za djelatnost u okviru civilne zaštite i zaštite od elementarnih nepogoda

3. naknadu plaće zbog privremene spriječenosti za rad isplaćenu na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, državnog proračuna i centara za socijalnu skrb

4. nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja do propisanog iznosa

5. nagrade učenicima i studentima osvojene na natjecanjima u okviru obrazovnog sustava i organiziranim školskim i sveučilišnim natjecanjima

6. primitke učenika i studenata na redovitom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga, po posebnim propisima, a do propisanog iznosa

7. naknade štete zbog posljedica nesreće na radu prema odluci suda ili nagodbi u tijeku sudskog postupka, ako je naknada određena u jednokratnom iznosu

[19] https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2525.html

8. naknade i nagrade koje osuđene osobe primaju za rad u kazneno-popravnim ustanovama i domovima za preodgoj

9. primitke radnika i fizičkih osoba iz po osnovi naknada, potpora i nagrada koje im isplaćuje poslodavac i isplatitelj primitka, odnosno plaće, do propisanih iznosa, te primitke bivših radnika i nasljednika bivših radnika po osnovi naknada, potpora i nagrada koje isplaćuje poslodavac i isplatitelj primitka, odnosno plaće, a koje su dospjele na isplatu za vrijeme trajanja radnog odnosa ili je pravo na isplatu nastalo za vrijeme trajanja radnog odnosa do propisanih iznosa

10. primitke po osnovi naknada, potpora i nagrada osoba koje obavljaju samostalne djelatnosti i drugih djelatnosti koje se oporezuju na način propisan za samostalnu djelatnost, do propisanih iznosa

11. primitke po osnovi službenih putovanja fizičkih osoba koje do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile primitke po osnovi nesamostalnog rada ili primitke od kojih se utvrđuje drugi dohodak, u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa

12. primitke po osnovi službenih putovanja po osnovi prijevoza i noćenja koje isplatitelji – neprofitne organizacije isplaćuju fizičkim osobama koje za te organizacije obavljaju poslove iz njihovoga djelokruga odnosno za njihove potrebe i uz naknadu, a pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prijevoza i noćenja glase na isplatitelja – neprofitnu organizaciju

13. potpora djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja, koju poslodavac isplaćuje djetetu umrlog radnika ili djetetu bivšeg radnika kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, uz uvjet da bivši radnik ne ostvaruje primitke iz članka 21. ovoga Zakona, ukupno do propisanog iznosa

14. stipendije učenicima i studentima za redovito školovanje na srednjim školama, preddiplomskim, diplomskim ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, odnosno preddiplomskim ili specijalističkim diplomskim stručnim studijima, ukupno do propisanog iznosa

15. stipendije studenata za redovito školovanje na preddiplomskim, diplomskim ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijima, odnosno preddiplomskim ili specijalističkim diplomskim stručnim studijima i poslijediplomanata te poslijedoktoranata za koje su sredstva planirana u državnom proračunu Republike Hrvatske i stipendije koje se isplaćuju, odnosno dodjeljuju iz proračuna Europske unije, uređene posebnim međunarodnim sporazumima, i to studentima za redovito školovanje na visokim učilištima

16. športske stipendije koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje, do propisanog iznosa

17. nagrade za športska ostvarenja i naknade športašima amaterima prema posebnim propisima, do propisanih iznosa

18. premije dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje, do visine 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, odnosno ukupno do 6000,00 kuna godišnje

19. stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fundacije, ustanove i druge institucije registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima, osnovane s namjenom stipendiranja

20. novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, novčane pomoći i naknade troškova prijevoza koje isplaćuje Hrvatski zavod za zapošljavanje prema propisima o zapošljavanju

21. primitke koji se kao bespovratna sredstva isplaćuju iz fondova i programa Europske unije putem tijela akreditiranih u skladu s pravilima Europske unije u Republici Hrvatskoj za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja, u skladu s financijskom uredbom Europske komisije, do propisanih iznosa

22. primitke u visini razlike između primljenih bespovratnih sredstava isplaćenih iz fondova Europske unije i državnog proračuna Republike Hrvatske za provedbu mjere trajne obustave ribolovne aktivnosti uz uništenje plovila i knjigovodstvene vrijednosti tog plovila i/ili

23. stipendije studenata na poslijediplomskim studijima, koji se isplaćuju poslijediplomantima, poslijedoktorandima, istraživačima i znanstvenicima ovoga stavka odnosno iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova i programa uređenih posebnim propisima i međunarodnim sporazumima, za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, odobrenih na temelju javnih natječaja, vjerodostojnih isprava i do propisanih iznosa.

Ministar financija pravilnikom propisuje visine neoporezivih iznosa i vrste porezno priznatih troškova, vjerodostojne isprave na temelju kojih se odobravaju troškovi te oblik i sadržaj evidencija i izvješća o ostvarenim primicima namijenjenih pokriću troškova.[20]

4.7. Utvrđivanje dohotka

Primici su sva dobra u novcu, stvari, materijalnim pravima, usluge i dr., koja je porezni obveznik ostvario u određenom poreznom razdoblju. Izdaci su svi odljevi dobara s novčanom vrijednošću ili osiguranja primitaka. Kod poreza na dohodak primjenjuje se načelo blagajne, a to znači da se u primitke i izdatke uzima u obzir ono što je stvarno naplaćeno ili plaćeno, tj onda kada porezni obveznik može njima slobodno raspolagati, odnosno ako se radi o usluzi kada je usluga pružena. Primitke pripisujemo onoj osobi koja ih je ostvarila. Ako porezna obveza prestane, primici se pripisuju onoj osobi kojoj se na temelju njihovog priljeva povećava gospodarska snaga (pravnom sljedniku). Izdatke se pripisuju osobi koja pripisuju i primici od gospodarske djelatnosti, bez obzira tko ili je učinio. Prolazne stavke ne smatraju se niti primitkom niti izdatkom.

Izdacima se smatraju oni izdaci koje se ne mogu jasno odvojiti od osobnih izdataka, niti oni izdaci koji su uzrokovani osobnim potrebama ili nisu nastali radi ostvarivanja oporezivim prihoda. To su izdaci za:

1. porez na dohodak, nasljedstva i darove i drugi osobni porezi
2. Izdaci za novčane kazne i prekršaje, troškovi sudskog ili upravno postupka u osobnim predmetima i kamate na zakašnjela plaćanja osobnih izdataka

Kad se radi o tražbini po osnovi prodane robe ili obavljenih usluga, kada se obveznik odrekne potraživanja, tada se iznos tražbine utvrđuje kao primitak u godini u kojoj je donesena odluka o odricanju od tražbine, a ako je tražbina, tada se ne utvrđuje primitak.

Dohodak je razlika između primitaka i izdataka u poreznom razdoblju. Dohodak se utvrđuje kao godišnji ili kao konačni dohodak. Godišnji dohodak se smatra dohodak koji ima izvor u

[20] https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2525.html

primicima od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti i drugim primicima koji se ne smatraju konačnim. Za godišnji dohodak provodi se godišnji obračun i utvrđuje godišnji porez na dohodak koji se obračunava na temelju godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i to:

- Po službenoj dužnosti obračunava ga Porezna uprava prema podacima kojima raspolaže
- Obveznici samostalne djelatnosti podnose godišnju poreznu prijavu
- Građani dostavljaju samo podatke kojima Porezna uprave ne raspolaže, a to se odnosi uz pravo na propisane olakšicom uračunavanje inozemnog dohotka i dr., a kako bi ih Porezna uprave uzela u obzir u posebnom postupku.

Konačnim dohotkom smatra se dohodak koji ima izvor u primicima od imovine i imovinskih prava, kapitala i osiguranja i drugim primicima koji se ne smatraju dohotkom. Konačni dohotka ne može se umanjiti za osobni odbitak, ne uključuje se u godišnji obračun, niti se ne uključuje u poreznu prijavu. Po osnovi tog dohotka obveznik ne može ostvariti povrat, ali niti mu se može utvrditi razlika za uplatu po godišnjem obračunu zbog prelaska u razred s većom poreznom stopom. Porezni obveznik može zatražiti da umjesto konačnog dohotka utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti i tada može zatražiti da plaća porez na dobit umjesto porez na dohodak. Također, porezni obveznik može umjesto plaćanja predujmova poreza na dohodak temeljem samostalne djelatnosti i utvrđivanja godišnjeg dohotka, plaćati konačan porez u poreznom razdoblju u obliku paušalnog poreza.[21]

4.8. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka

Osnovica osobnog odbitka iznosi 2.500,00 kn. Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu, te invalitnost, izračunava se tako da se propisani koeficijent pomnoži s osnovicom od 2.500,00 kn. Poreznom obvezniku se ostvareni dohodak umanjuje za osnovi osobni odbitak u iznosu od 3.800,00 kn, izračunat kao

[21] NN 115/16 Zakon o porezu na dohodak

koeficijent 1,5 osnovice osobnog odbitka, zaokružen na stoticu i to za svaki mjesec poreznog razdoblja za koji se utvrđuje porez na dohodak.[22]

Tablica 3. Osnovica osobnog odbitka

OSOBNI ODBITAK	Koeficijent	Mjesečna svota (kn)	Godišnja svota (kn)
Osnovni osobni odbitak [1]	1,5	3.800,00	45.600,00
Uzdržavani članovi uže obitelji i bivši bračni drug za kojeg se plaća alimentacija	0,7	1.750,00	21.000,00
Prvo dijete	0,7	1.750,00	21.000,00
Drugo dijete	1,0	2.500,00	30.000,00
Treće dijete	1,4	3.500,00	42.000,00
Četvrto dijete	1,9	4.750,00	57.000,00
Peto dijete	2,5	6.250,00	75.000,00
Šesto dijete	3,2	8.000,00	96.000,00
Sedmo dijete	4,0	10.000,00	120.000,00
Osmo dijete	4,9	12.250,00	147.000,00
Deveto dijete [2]	5,9	14.750,00	177.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,4	1.000,00	12.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na tuđu pomoć i njegu [3]	1,5	3.750,00	45.000,00

Izvor: https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/OsobniOdbitak.aspx

[1] Mjesečni osnovni osobni odbitak se izračunava kao koeficijent 1,5 osnovice osobnog odbitka (1,5 x 2.500,00 kn = 3.750,00 kn) zaokruženo na stoticu

[22] NN 115/16 Zakon o porezu na dohodak

[2] Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 … više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete

[3] U ovim slučajevima porezni obveznik ne može za sebe koristiti osobni odbitak za invalidnost (faktor 0,4), niti za uzdržavanu osobu

Djecom se za potrebe oporezivanja smatraju djeca koju roditelji, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju., kao i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja, a uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, djeca nakon prvog zaposljenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonom u odnosu na prijašnji Zakon, kod uzdržavanje djece izbačeni su poočini i pomajke, a dodani su udomitelji. U novom Zakonu koji se primjenjuje od 01.01.2018. godine uzdržavani član više neće moći biti bake, unučad, roditelji bračnog druga. Osobe s invaliditetom mogu uvećati osobni odbitak za 0,40. Nadalje osobni odbitak se mogu uvećati za dana darovanja za darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiro račun, koji se koriste u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, humanitarne, sportske i vjerske svrhe, udrugama koje svoju djelatnost obavljaju u skladu s posebnim propisima i to do visine 2% primitaka za koje je u tekućoj godini podnesena godišnja poreza prijava ili je proveden poseban postupak utvrđivanja poreza na dohodak.

Da b netko mogao biti uzdržavani član njegovi oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se ne smatraju dohotkom, ne smiju prelaziti 15.000,00 kn, na godišnjoj razini. Primici koji se ostvare po osnovi socijalnih potpora, doplatka na djecu, novčane potpore na novorođenčad, obiteljske mirovine djece nakon smrti roditelja, darovanja za zdravstvene potrebe do visine stvarnih izdataka, naknade prijevoza, ne uzimaju se u obzir kod prava na korištenje osobnih odbitaka za uzdržavane članove.

4.9. Godišnja porezna osnovica

Godišnju poreznu osnovcu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a umanjen za osobni odbitak.

Kod samostalne djelatnosti osnovica se umanjuje za iznos novozaposlenih radnika, iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te iznos potpore male vrijednosti za vrijeme praktične nastave i vježbe naukovanja i za iznos izdataka za istraživanje i razvoj. Dohodak se još umanjuje i za gubitak nastao u ranijim razdobljima.

Na utvrđen dohodak primjenjuje se stopa poreza na dohodak po stopi od 24% do visine dohotka od 210.000,00 kn, te po stopi od 36% na dio porezne osnovice koja prelazi 210.000,00 kn, na godišnjoj razini. Ravnomjernosti poreznog opterećenja, na način da osobe s većom gospodarskom snagom snose i veće porezno opterećenje, Zakonom je osigurano u određivanju progresivnih poreznih stopa.

Na porez na dohodak plaća se prirez kojeg plaćaju obveznici poreza na dohodak koji imaju prebivalište ili uobičajeno boravište na području općine ili grada koji su propisali obvezu plaćanja prireza. Osnovica prireza na dohodak je iznos poreza.

Porezna stopa prireza.

1. Općina po stopi do 10%
2. Grad ispod 30 000 stanovnika po stopi do 12%
3. Grad iznad 30 000 stanovnika po stopi do 15%
4. Grad Zagreb po stopi od 18%

4.10. Poseban postupak uređivanja godišnjeg poreza na dohodak

Od 2016. godine novim Zakonom porezni postupak se olakšao za porezne obveznike. Prvi puta za 2015. godinu Porezna uprava je započela dostavljati poreznim obveznicima privremena porezna rješenja o utvrđivanju razlike za uplatu ili povrat temeljem godišnjeg obračuna po služenoj dužnosti, prema podacima koje je prikupila od poreznih obveznika i ostalih fizičkih i pravnih osoba u tijeku poreznog razdoblja. Godišnjim dohotkom na koji se primjenjuje poseban postupak smatra se ukupan dohodak od nesamostalnog rada i drugi dohodak koji se ne smatra konačnim. Uvođenjem Izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu, te doprinosima za obvezna osiguranja, JOOPD obrazac u porezni sustav, temeljem kojeg se prikupljaju podaci o svim primicima koji se ostvare u poreznom razdoblju, automatski se izračunava godišnji porez na dohodak i prirez.

Ranijih godina prijave poreza na dohodak morali su podnositi obveznici koji su ostvarivali u toku poreznog razdoblja primitke od nesamostalnog rada od više poslodavaca, ako su

uzdržavani članovi ostvarili primitke veće od iznosa propisanih Zakonom, dok se sada automatski obračunava obveze ili razlike za povrat. Porezni obveznici koji žele koristiti osobne odbitke za uzdržavane članove, drugačije nego što je navedeno u poreznoj kartici (PK), ili ako se ne nalaze na poreznoj kartici, a ne ostvaruju primitke veće od 15.000,00 kn i mogu biti uzdržavani članovi, mogu podnijeti ZPP-DOH obrazac, iskazati olakšice i na temelju toga ostvariti pravo na povrat.

Na porezne obveznike koji obavljaju samostalnu djelatnost, pomorce, i obveznicima koji ostvaruju dohodak od imovine i imovinskih prava, kapitala, osiguranja, drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa, dohodak koji se oporezuje paušalno, ne primjenjuje se poseban postupa.

4.11. Udio poreza na dohodak u ukupnim prihodima državnog proračuna

Prihodi od poreza na dohodak planiran je na temelju kretanja na tržištu rada, očekivanih nominalnih bruto plaća i ukupne zaposlenosti i uključuje izmjene u sustavu poreza na dohodak koje su stupile na snagu u 2015. i početkom 2016. godine. 1. siječnja 2016. godine uvedeno je oporezivanje kapitalnih dobitaka od financijske imovine. Pod oporezivanjem kapitalnih dobitaka od financijske imovine podrazumijeva se oporezivanje dohotka ostvarenog prodajom vrijednosnih papira te udjela u trgovačkim društvima u razdoblju od tri godine uz napomenu da će se oporezivanje provoditi samo za imovinu stečenu nakon 1. siječnja 2016. godine. Kako bi se ujednačilo oporezivanje svih oblika dohotka od kapitala ukida se korištenje olakšica za dividende i udjele u dobiti do 12.000 kuna. Temeljem navedenog, prihod od poreza na dohodak u 2016. planiran je u iznosu od 2,1 milijardu kuna, dok su projekcije za 2017. i 2018. godinu određene postupnim oporavkom tržišta rada, te iznose 2,2, odnosno 2,3 milijarde kuna.

Raspodjela poreza na dohodak:

Porez na dohodak je zajednički porez čiji se prihod dijeli između općina, gradova i županija i raspoređuje se na:

- udio općine, odnosno grada 60 %
- udio županije 17 %
- udio za decentralizirane funkcije 6 %
- udio za fiskalno izravnanje 17 %.

Općina, grad, županija i Grad Zagreb, koji prema posebnim propisima financiraju decentralizirane funkcije, raspodjeljuju udio za decentralizirane funkcije na sljedeći način:

– za osnovno školstvo 1,9 %

– za srednje školstvo 1,3 %

– za socijalnu skrb 0,8 %, i to 0,2 % za centre za socijalnu skrb i 0,6 % za domove za starije i nemoćne osobe

– za zdravstvo 1,0 %

– za vatrogastvo – javne vatrogasne postrojbe 1,0 %.

Za troškove obavljanja poslova utvrđivanja, evidentiranja, naplate, nadzora i ovrhe poreza na dohodak Ministarstvu financija Poreznoj upravi pripada naknada 1 % od ukupno naplaćenih prihoda.[23]

[23] Zakon o financiranju lokalne uprave i samouprave

5. PRIMJER OBRAČUNA POEZA NA DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI

Ivo Ivić obavlja samostalnu djelatnost i u sustavu je poreza na dodanu vrijednost. Nije obveznik fiskalizacije jer posluje isključivo bezgotovinski. U 2017. godini ostvario je bruto primitke u iznosu od 400.000.00 kn, PDV u primicima iznosi 80.000,00 i ukupno primici iznose 320.000.00 kn. Ukupni bruto izdatke prokazao je u knjizi primitaka i izdataka, u gotovini 32.580,00 kn, preko žiro računa 123.000,00 kn. Obračun amortizacije u popisu dugotrajne imovine iznosio je 15.000,00 kn, PDV u izdacima 28.320,00 kn, ukupni izdaci u iznosu od 142.260,00. Dohodak ostvaren u 2017. godini iznosio je 177.740,00 kn. Obveznik uzdržava jedno dijete i živi u Karlovcu, gdje je prirez za 2017. godinu bio 14% i u 2017. godini uplatio je 19.793,00 predujmova i utvrđena mu je razlika za uplatu u iznosu od 10.644,90 kn.

Razliku poreza po godišnjoj prijavi obveznik mora uplatiti sa danom podnošenja porezne prijave, a najkasnije do 28.02.

Tablica 4. Obračun dohotka za 2017. godinu iznosi:

Dohodak	177.740,00 kn
Osobni odbitak (3.800.00 kn x12mj.)	45.600,00 kn
Uzdržavani član (1.750,00 knx12 mj.)	21.000,00 kn
Osnovica za oporezivanje	111.140,00 kn
Porez 24%	26.673,60 kn
Prirez 14% za 2017. Godinu	3.734,30 kn
Ukupno porezna obveza	30.407,90 kn
Predujam za slijedeće razdoblje utvrđuje se u iznosu od	2.533,99 kn

Kod predaje porezne prijave, obveznik mora obrazložiti primitke koje je primio na žiro račun u toku poreznog razdoblja. Primitke koji nije ostvario od obavljanja djelatnosti mora dokumentirati pomoću izvadaka za žiro računa. U našem slučaju obveznik je imao pozajmicu na žiro račun zbog likvidnosti obrta.

Obveznik uz poreznu prijavu poreza na dohodak dostavlja pregled primitaka i izdataka (P-PPI) i obrazac dugotrajne imovine (DI), u kojem se upisuje osnovno sredstva koje mu služi za obavljanje djelatnosti i obračunava amortizaciju koju iskazuje u pregledu primitaka i izdataka, u izdatke, jer amortizacija predstavlja postupno trošenje osnovnog sredstva.

Porezne prijave za 2017. Godinu prvi puta su se mogle poslati putem e-Porezne, zajedno s prilozima.

Obrazac 1:. Popis dugotrajne imovine

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE								Obrazac DI
I. OPĆI PODACI								
1. Naziv djelatnosti				**Obrada metala**				
2. Ime i prezime poduzetnika/nositelja zajedničke djelatnosti				**IVO IVIĆ**				
3. Adresa prebivališta/uobičajenog boravišta				**KARLOVAC**				
4. OIB poduzetnika/nositelja zajedničke djelatnosti				**12345678978**				
II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI								
RED.BR.	NAZIV STVARI ILI PRAVA	ISPRAVA BROJ/NADNEVAK	NABAVNA VRIJEDNOST	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	VIJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	SVOTA OTPISA	KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST STVARI ILI PRAVA NA KRAJU GOD.
1	Stroj	Rn 15.12.16	60000	60.000	4	25	15.000	45.000
	Ukupno		60.000	60.000			15.000	45.000

Obrazac 2: Pregled poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti

OBRAZAC P-PPI

PREGLED POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVARENIH U GODINI	
I. OPĆI PODACI O POREZNOM OBVEZNIKU	
1. IME I PREZIME: IVO IVIĆ	
2. ADRESA: KARLOVAC,	
3. OIB:12345678978	
OPIS	**IZNOS (u kunama i lipama)**
II. P R I M I C I	
1. primici u gotovini	
2. primici putem žiroračuna	400.00,00
3. primici u naravi	
4. primici u svezi otuđenja	
5. primici poreznog razdoblja u visini iznosa evidentiranih izdataka nastalih temeljem amortizacije iz članka 20. stavak 7. Zakona	
6. PDV u primicima[1]	80.000,00 kn
UKUPNO PRIMICI	320.000,00
III. I Z D A C I	
1. izdaci u gotovini	32.580,00
2. izdaci putem žiroračuna	123.000,00
3. izdaci u naravi	15.000,00
4. izdaci otpisa	15.000,00
5. izdaci reprezentacije	
6. izdaci u svezi s otuđenjem	
7. PDV u izdacima[2]	28.320,00
8. izdaci koji se porezno ne priznaju iz članka 22. Zakona	
9. UKUPNI IZDACI (1.+2.+3.+4.+5.+6.-7.-8.)	142.260,00
IV. OSTVARENI D O H O D A K/GUBITAK (II.7-III.9)	177.740,00
V. DODATAK PREGLEDU POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA	
1. broj zaposlenih radnika na dan 31. Prosinca	
2. razlika između prometa po žiroračunu i iskazanih primitaka pod II.2. (2.1.+2.2.+2.3.+2.4.+2.5.)	20.000,00
2.1. polog utrška koji je iskazan pod II.1.	
2.2. primljeni iznos kredita	
2.3. primljeni iznos zajmova	20.000,00
2.4. primljeni iznosi po osnovi državnih pomoći, poticaja i potpora namijenjenih za nabavu dugotrajne imovine koja podliježe amortizaciji	
2.5. ostali nenavedeni primici, koji se ne smatraju oporezivim primicima	

NADNEVAK _____

POTPIS POREZNOG OBVEZNIKA

[1] iznos upisuju samo porezni obveznici koji su istovremeno i obveznici poreza na dodanu vrijednost[24]

[24] https://www.isplate.info/obrazac-P-PPI-pregled-poslovnih-primitaka-i-izataka-od-samostalne-djelatnosti.aspx

Obrazac 3: Prijava poreza na dohodak

REPUBLIKA HRVATSKA

MINSTARSTVO FINANCIJA, POREZNA UPRAVA

Obrazac DOH

PODRUČNI URED:	**KARLOVAC**
ISPOSTAVA:	**KARLOVAC**

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2017. GODINU

1. OPĆI PODACI	
1.1. IME I PREZIME / IME RODITELJA:	**IVO IVIĆ**
1.2. ADRESA (mjesto, ulica i kućni broj):	**KARLOVAC**
1.2.1. Telefon:	**098531466**
1.2.2. Adresa elektroničke pošte:	**Ivo.ivic@gmail.hr**
1.3. OIB:	**12345678978**
1.4. POTPOMOGNUTA PODRUČJA [1] I PODRUČJE GRADA VUKOVARA (zaokružiti područje):	**DA / NE**

1.5. PROMJENA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG PREBIVALIŠTA TIJEKOM GODINE

R. br.	RAZDOBLJE	DRŽAVA	MJESTO	ULICA I KUĆNI BROJ	Potpom. podr. I Grad Vukovar [2]
1.	Od do				
2.	Od do				
3.	Od do				

1.6. INVALID I HRVATSKI RATNI VOJNI INVALID IZ DOMOVINSKOG RATA (HRVI)

R. br.	RAZDOBLJE INVALIDNOSTI	HRVI DA / NE	OZNAKA INVALIDNOSTI [3] (zaokružiti)	POSTOTAK INVALIDNOSTI (ispunjava HRVI)
1.	Od do		**I** **I***	
2.	Od do		**I** **I***	

1.7. BROJ RAČUNA:	
OTVOREN U (naziv i sjedište):	

1.8. PODACI O OPUNOMOĆENIKU / POREZNOM SAVJETNIKU	
1.8.1. NAZIV / IME I PREZIME:	
1.8.2. ADRESA SJEDIŠTA / PREBIVALIŠTA / BORAVIŠTA:	
1.8.3. OIB:	

2. PODACI O UZDRŽAVANIM ČLANOVIMA UŽE OBITELJI

R. br.	IME I PREZIME I SRODSTVO	OIB	Potpom. pod. i Gr. Vukovar (P1, P2)	Invalid (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA (od- do)	Osobni odbitak dijeli se s osobom	
						OIB	Postotak Osobnog Odbitka
1.	Iva Ivić, d1	98765432112			01.01.-31.12.		
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							

3. PODACI U UVEĆANJU OSOBNOG ODBITKA ZA	
3.1. PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU	
3.2. DANA DAROVANJA	
3.3. UKUPNO (3.1.+3.2.)	

[1] područja jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske

[2] upisuje se oznaka P1

[3] oznaka invalidnosti: I* - 100% invalidnost ili pravo na tuđu pomoć i njegu zbog invalidnosti

4.3. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)

OIB POREZNOG OBVEZNIKA:

4.3.1. DOHODAK/ GUBITAK OSTVAREN U TEKUĆOJ GODINI

4.3.1.1. TUZEMNI DOHODAK

R. br.	Dohodak / gubitak pojedinca	Umanjenja dohotka / uvećanje gubitka pojedinca (ukupno pod 4.3.5. stupac 3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (<0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	Iznos dohotka / gubitka			TUZEMNI	INOZEMNI
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8	9
1.	177.740,00					177.740,00		
2.								
3.								

4.3.1.2. INOZEMNI DOHODAK

1	DRŽAVA IZVORA	6	7	8	9
1.					
2.					
3.					
UKUPNO 4.3.1.			**177.740,00**		

4.3.2. UMANJENJE ZA PRENESENI GUBITAK (4.3.6. stup. 4)			

4.3.3. UKUPNO DOHODAK (4.3.1. stup. 7. – 4.3.2.), UPLAĆENI POREZ I PRIREZ			

4.3.4. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE [1]	

4.3.5. UMANJENJA DOHOTKA POJEDINCA

R. br.	UMANJENJE DOHOTKA ZA	IZNOS
1	2	3
1.	PLAĆE NOVOZAPOSLENIH OSOBA	
2.	DRŽAVNE POTPORE ZA NAUKOVANJE ZA OBRTNIČKA ZANIMANJA	
3.	DRŽAVNE POTPORE ZA OBRAZOVANJE I IZOBRAZBU	
4.	IZDATKE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	
UKUPNO 4.3.5.		

4.3.6. GUBITAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA PRIJENOS

R.	GODINA	Iznos	Umanjenje	Iznos gubitka u	GUBITAK ZA

br.		prenesenog Gubitka	gubitka u tekućoj godini	tekućoj godini (pod 4.3.1. STUP. 6)	PRIJENOS
1	2	3	4	5	6 [(3-4) ili (3+5)]
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

4.3.7. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVAREN NA POTPOMOGNUTIM PODRUČJIMA I PODRUČJU GRADA VUKOVARA ZA KOJI SU PROPISANE OLAKŠICE			
R. br.	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I PODRUČJE GRADA VUKOVARA	IZNOS DOHOTKA	UDIO (4.3.7. stup.3. / sveukupni dohodak pod 5.) u %
1	2	3	4
1.	I. SKUPINA		
2.	GRAD VUKOVAR		

[1] upisuje se iznos iz priloga UPO pod 9.7.2.

5. SVEUKUPNO DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (u kunama i lipama) (4.1.7. + 4.2.3. + 4.3.3.)	**DOHODAK**	**UPLAĆENI POREZ I PRIREZ**	
		TUZEMNI	**INOZEMNI**
	177.740,00		

6. PODACI O OLAKŠICAMA, OSLOBOĐENJIMA I POTICAJIMA		
R. br.	OPIS	IZNOS (u kunama i lipama)
1	2	3
1.	**NEOPOREZIVI PRIMICI UMJETNIKA (članak 20. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva)**	
2.	**NEOPOREZIVI DIO UMJETNIČKOG HONORARA (članak 22. Zakona o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva)**	
3.	**POREZNO PRIZNATI IZDACI REPREZENTACIJE (čl. 33. st. 1. t. 1. odnosno 95. stavak 6. Zakona)**	

4.	**PRIZNATI PREDUJAM POREZA ZA UMIROVLJENIKE I OSOBE KOJE BORAVE NA PODRUČJU I. SKUPINE PP I GRADU VUKOVARU (čl. 46. st. 2. Zakona)**	
5.	**UMANJENJE POREZA ZA OLAKŠICU HRVI (čl. 42. st. 1. Zakona)**	
6.	**UMANJENJE POREZA ZA OLAKŠICE NA POTPOMOGNUTIM PODRUČJIMA I PODRUČJU GRADA VUKOVARA (čl. 43. Zakona)**	

7. POPIS PRILOŽENIH ISPRAVA

8. NAPOMENE POREZNOG OBVEZNIKA / OPUNOMOĆENIKA / POREZNOG SAVJETNIKA

ZA ISTINITOST I VJERODOSTOJNOST PODATAKA JAMČIM VLASTITIM POTPISOM

Nadnevak 28.02.18. Ivo Ivić

(potpis poreznog obveznika / opunomoćenika / poreznog savjetnika)

PRILOG UPO

(u kunama i lipama)

9. UTVRĐIVANJE POREZA I PRIREZA ZA 2017 GODINU				
9.1. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA POREZNOG OBVEZNIKA I UZDRŽAVANE ČLANOVE				
MJESEC	IZNOS OSNOVNOG OSOBNOG ODBITKA	UKUPAN KOEFICIJENT UVEĆANJA OSNOVNOG OSOBNOG ODBITKA	IZNOS UVEĆANJA OSNOVNOG OSOBNOG ODBITKA	UKUPAN MJESEČNI IZNOS OSOBNOG ODBITKA
1	2 (3.800,00)	3	4 (st. 3*2.500,00)	5 (st. 2+ st. 4)
I.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
II.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
III.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
IV.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
V.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
VI.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
VII.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
VIII.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
IX.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
X.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
XI.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
XII.	3.800,00	0,70	1.750,00	5.550,00
UKUPNO 9.1.				**66.000,00**

9.2. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA PLAĆENE DOPRINOSE ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U TUZEMSTVU I DANA DAROVANJA (pod 3.3.)	

9.3. UKUPNO GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (9.1. + 9.2.)	**177.740,00**

9.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE	
9.4.1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK (pod 5.)	**177.740,00**
9.4.2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (pod 9.3.) < ili = 9.4.1.	**66.600,00**
9.4.3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.1. - 9.4.2.)	**111.140,00**

9.5. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEG POREZA I PRIREZA	
9.5.1. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.3.)	111.140,00
9.5.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 210.000,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 24%	111.140,00
9.5.3. UVEĆANJE POREZNE OSNOVICE IZ 9.5.2. ZA IZNOS DO 12.500,00 [1]	
9.5.4. DIO POREZNE OSNOVICE ZA PRIMJENU STOPE 36% (9.5.1. - 9.5.2. - 9.5.3.)	

[1] Sukladno članku 19. stavku 2. Zakona godišnja porezna osnovica za primjenu stope od 24% uvećava se za ostvareni iznos drugog dohotka iz članka 39. Zakona uz uvjet da iznos tako ostvarenog dohotka godišnje ne prelazi peterostruki iznos osnovice osobnog odbitka (dohodak pod 4.2.3. je manji ili jednak iznosu od 12.500,00 kuna)

9.5.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 24% ((9.5.2. + 9.5.3.) * 24%)			26.673,60
9.5.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 36% (9.5.4. * 36%)			
9.5.7. UKUPNI GODIŠNJI POREZ (9.5.5. + 9.5.6.)			26.673,60
9.5.8. GODIŠNJI PRIREZ (9.5.7. * stopa prireza)	Odaberite mjesto	14,0 %	3.734,30
9.5.9. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA (9.5.7. + 9.5.8.)			30.407,90
9.5.10. PROSJEČNA POREZNA STOPA {9.5.9. - [9.5.9. * 4.1.4.s.6 + 9.5.9 * 4.1.6.s.6 + 9.5.9 * 4.1.2.s.7 + 9.5.9 * 4.1.5.s.7] *0,5}/5.DOH*100			

9.6. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA	
9.6.1. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA [1]	
9.6.2. UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI NA POTPOMOGNUTOM PODRUČJU I. SKUPINE [2]	
9.6.3. UKUPNO UMANJENJE POREZA I PRIREZA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI (9.6.1.+ 9.6.2.)	
9.6.4. UMANJENJE ZA OLAKŠICU HRVI [3]	
9.6.5. UMANJENJE IZ ČL. 84. ST. 5. PRAVILNIKA	
9.6.6. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA (9.5.9. - 9.6.3. - 9.6.4. - 9.6.5.)	30.407,90
9.6.7. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU (pod 5.)	19.763,00

9.6.8. UPLAĆENI PREDUJAM PO OSNOVI MIROVINE OSTVARENE U TUZEMSTVU IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos pod 4.1.5. st. 6.)	
9.6.9. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI MIROVINE OSTVARENE U/IZ INOZEMSTVA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos pod 4.1.6. st. 4.)	
9.6.10. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI PLAĆE OSTVARENE U TUZEMSTVU NA P1 I/ILI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos pod 4.1.2. st. 6.)	
9.6.11. UPLAĆENI PREDUJAM U TUZEMSTVU PO OSNOVI PLAĆE IZ INOZEMSTVA ZA VRIJEME BORAVKA NA P1 I/ILI NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA IZ ČL. 46. ST. 2. ZAKONA (iznos pod 4.1.4. st. 4.)	
9.6.12. UKUPNO UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU (pod 5.)	
9.6.13. UPLAĆENI POREZ U INOZEMSTVU KOJI SE MOŽE ODBITI (= ili < 9.6.12. i = ili < 9.6.6.)	
9.6.14. UKUPNO UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (9.6.7.+9.6.8. + 9.6.9. + 9.6.10. + 9.6.11. + 9.6.13.)	**19.793,00**
9.6.15. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPLATU (9.6.6. - 9.6.14.)	**10.644,90**
9.6.16. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POVRAT (9.6.14. - 9.6.6.)	

9.7. UTVRĐIVANJE PREDUJMA POREZA NA DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE		
9.7.1. UDIO DOHOTKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI U SVEUKUPNOM DOHOTKU (4.3.3. stupac 7 / sveukupni dohodak pod 5.) u postotku		
9.7.2. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK (9.6.6. * 9.7.1. / broj mjeseci obavljanja djelatnosti)	**12**	**2.533,99**

[1] Iznos poreza i prireza za koji se umanjuje godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9. = [(godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9.) * (postotak iz 4.3.7. stup.4. grada Vukovara)] * 100%

[2] Iznos poreza i prireza za koji se umanjuje godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9. = [(godišnja obveza poreza i prireza pod 9.5.9.) * (postotak iz 4.3.7. stup.4. prve skupine)] * 50%[25]

[25] https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Stranice/default.aspx?RootFolder=%2FHR_obrasci%2FDocuments%2FPOREZ%20NA%20DOHODAK&FolderCTID=0x01200082AADAB3E9B1B84EB3D3A7BC7DDC825400C74F17A6F842C94B8986BEB33A1EE2EC&View={2AA7CC9D-9CD2-4433-AE18-D051E7E082F8}

6. ZAKLJUČAK

Od kad postoji država postoje i javne financije. Javne financije predstavljaju uvećanje poreznog opterećenja. To je znanstvena disciplina koja proučava instrumente, ciljeve i učinke prikupljanja javnih prihoda, njihovu raspodjelu, preraspodjelu, trošenje javnih prihoda.

Te aktivnosti, nazivamo financijskim aktivnostima.

Postoje aktivnosti koje pojedinac sam ne može zadovoljiti, već to omogućuje država. Da bi se osigurala sredstva za zadovoljavanje javnih potreba, treba ih prikupiti. Karakteristika javnih financija je u tome što se sredstva prikupljaju prinudno, ali s tim sredstvima se financiraju potrebe koju su važne za cijelo stanovništvo.

Jedan od najznačajnijih načina prikupljanja sredstava jesu ubiranje poreza.

Porez je najznačajniji prihod javnih financija. Od njega se namiruje najznačajniji iznos prihoda u državnom proračunu. Značajno obilježje poreza je da se on prikuplja na osnovu prinude. Nitko dobrovoljno ne želi plaćati porez, ali država svojim zakonima određuje iznose koje pojedinci moraju plaćati.

Porez na dohodak je neposredan (izravan) porez u poreznom sustavu Republike Hrvatske, tim porezom obuhvaćene su sve fizičke osobe, koje dohodak ostvaruju nesamostalnim radom, samostalnom djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, od kapitala, osiguranja i drugim dohotkom. Porez na dohodak plaća se progresivnim stopama kojim se oporezuje pojedinac. Hrvatska primjenjuje germanski oblih oporezivanja, a to znači da se oporezuje ukupan dohodak ostvaren u jednom poreznom razdoblju.

Stope, osobni odbici, ostala oslobođenja utvrđena su Zakonom i Pravilnikom Poreza na dohodak.

Kod oporezivanja treba uzeti u obzir razne olakšice koje porezni obveznici mogu koristiti. To ovom porezu daje i socijalno obilježje.

Iako je porez na dohodak noviji porezni oblik, danas predstavlja jedan od najznačajnijih poreznih oblika svakog poreznog sustava.

Porez na dohodak je porez koji ima veliki utjecaj na prihode lokalne zajednice i državnog proračuna.

Dohodak od nesamostalnog rada plaćaju svi zaposleni. Kod isplata plaća, poslodavac za svakog radnika obračunava i uplaćuje porez i prirez na dohodak.

Obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost mogu, plaćati porez na dohodak na temelju poslovnih knjiga ili u paušalnom iznosu.

U Republici Hrvatskoj na snazi je Zakon o porezu na dohodak, objavljen u Narodnim novinama 115/16, koji se primjenjuje od 01.01.2017. godine.

Novi Zakon sadrži veliki dio odredbi bivšeg Zakona, dok se promjene odnose na porezne stope, porezne razrede, povećanje osobnog odbitka, kao i način obračuna osobnog odbitka za uzdržavanje članove.

Građani koji imaju nesamostalni rad i drugi dohodak, ako ostvaruju primitke od dva ili više poslodavaca, više ne podnose porezne prijave, već se pravo na povrat ili obveza uplate poreza, obračunava automatizmom.

U slučaju da se olakšice za uzdržavane članove koriste drugačije nego što je iskazano u poreznoj kartici, tada se do zadnjeg dana mjeseca veljače, za prethodnu godinu, predaje obrazac ZPP-DOH. Uveden je pojam „godišnji dohodak“ i „konačni dohodak“.

Povećan je prag do kojeg obveznici mogu dohodak i porez na dohodak utvrđivati u paušalnom iznosu, uz uvjet da obveznik nije u PDV-u i nema osnovnih sredstava u popisu dugotrajne imovine. Proširene su i djelatnosti, tako da obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost iz područja ugostiteljstva i trgovine, također mogu odabrati paušalno oporezivanje.

Obveznici koji moraju predati poreznu prijavu, obveznici poreza od samostalne djelatnosti i pomorci, uz dohodak od samostalne djelatnosti, prijavljuju i dohodak od nesamostalnog rada, ako ga imaju, što je bilo u Zakonu i do sada, međutim u novom Zakonu je propisana odredba da se kod obračuna dohotka mora uključiti i drugi dohodak, što do sada nije bio slučaj.

Konačnim dohotkom smatra se dohodak od kapitala, osiguranja, imovine i imovinskog prava i ti dohoci ne idu u porezu prijavu i nemože se na temelju tih dohodaka ostvariti pravo na povrat više uplaćenog poreza i prireza.

Porezni sustav neke zemlje predstavlja ukupnost poreza koji funkcioniraju u nekoj državi. To je vrlo složen sustav koji ovisi o mnogim čimbenicima, kao što su; vjera, tradicija, klima.

Harmonizacija, neutralnost, smanjivanje poreznog opterećenja, a nadasve jednostavnost i pravednost u oporezivanju, temeljne su karakteristike poreznog sustava naše zemlje.

Novim Zakonom povećali su se iznosi za neoporezivi dio dohotka, kako za osobni odbitak, tako i za uzdržavanje članove, ali mislim da je najniža stopa od 24% previsoka, jer obveznici koji nemaju uzdržavane članove, a imaju prosječnu plaću, plaćaju relativno veliki porez.

Iako porezni sustav neke zemlje ne bi trebalo često mijenjati, a naš Zakon je na snazi od 01.01.2017. godine, trebalo bi u uvesti još jednu nižu poreznu stopu. Tada bi mogli govoriti da je naš porezni sustav pravedan i djelotvoran instrument socijalne i ekonomske politike, a što bi trebala biti jedna od glavnih karakteristika poreza na dohodak.

.

LITERATURA:

1. Jelčić B., Javne financije, Informator; 1997.
2. Jurković P., Javne financije, Masmedija; 2002.
3. Jelčić B., Jelčić B., Javne financije ; 2001.

OSTALI IZVORI:

1. http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50199
2. http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530
3. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2525.html
4. https://www.racunovodja.hr/33/stope-amortizacije-uniqueidRCViWTptZHJ3hZAWP4cu4q73tia8a7eS/
5. https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/ObavijestPau%C5%A1alnoOporezivanjeDohodak.pdf

ZAKONI:

1. Porezni vjesnik 7a/17
2. NN 115/16 Zakon o porezu na dohodak
3. Zakon o fiskalizaciji NN 133/2012; Zakon i pravilnik o porezu na dohodak
4. Zakon o financiranju lokalne uprave i samouprave

POPIS SHEMA:

1. Shema 1. Hrvatski porezni sustav Izvor: Jančiev Z., Supić J., Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Porezna uprava, Hrvatski porezni sustav, Zagreb, 2016., str. 4……. ……18

POPIS TABLICA :

2. Tablica 1. Godišnje stope amortizacije……25
3. Tablica 2: Godišnja porezna osnovica za utvrđivanja godišnjeg paušalnog poreza……...27
4. Tablica 3. Osnovica osobnog odbitka……..34
5. Tablica 4. Obračun dohotka za 2017. godinu……..38

PRIKAZ OBRAZACA:

1. Obrazac 1. Popis dugotrajne imovine…….39
2. Obrazac 2: Pregled poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti……40
3. Obrazac 3: Prijava poreza na dohodak……...41